

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Prop. 90 L

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i plan- og bygningsloven og
åndsverkloven (plikt til innrapportering av
grunnundersøkelser og naturfareutredninger
til offentlige registre mv.)

Innhold

1	Hovedinnholdet i proposisjonen	5	3.4.10	Bruk av administrative reaksjoner, herunder overtredelsesgebyr	20
2	Bakgrunnen for lovforslaget	7	3.4.11	Rettighetsspørsmål	21
2.1	Hva er grunnundersøkelser og naturfareutredninger	7	4	Departementets vurderinger mv.	22
2.2	Gjeldende rett	7	4.1	Departementets vurdering av høringsinnspillene	22
2.2.1	Pliktige innmeldingsordninger	7	4.2	Bruk av retting, tvangsmulkt og overtredelsesgebyr ved brudd på innmeldingsplikten	26
2.2.2	Frivillige innmeldingsordninger ...	8	4.3	Forholdet til åndsverkloven	26
2.2.3	Tilgang til data forvaltet av offentlige organer	9	4.3.1	Vern av rapporter	26
2.3	Behovet for en pliktig innmeldingsordning	10	4.3.2	Åndsverk som ikke har opphavsrettslig vern – § 14	27
2.4	Plassering av hjemmelen for en lovfestet innmeldingsplikt	11	4.3.3	Behov for ytterligere unntak i lov	27
3	Forslag til endringer i plan- og bygningsloven og åndsverkloven	12	4.3.4	Forholdet til avtaler og klausuler om bruk	28
3.1	Forslagene i høringsnotatet	12	4.4	Taushetsbelagt informasjon	28
3.2	Høringen	12	4.5	Alternativer til forslaget om pliktig innmeldingsordning	29
3.3	Generelt om høringsinnspillene ...	15	4.6	Mindre retting i plan- og bygningsloven § 1-6 første ledd	30
3.4	Nærmere om høringsinstansenes syn	16	5	Økonomiske og administrative konsekvenser, andre konsekvenser og forholdet til bærekraft	31
3.4.1	Innmeldingspliktens rekkevidde	16	6	Merknader til de enkelte bestemmelser i lovforslaget ...	33
3.4.2	Tidspunkt for innmelding	17		Forslag til lov om endringer i plan- og bygningsloven og åndsverkloven (plikt til innrapportering av grunnundersøkelser og naturfareutredninger til offentlige registre mv.) ...	36
3.4.3	Ansvar for innmelding og forholdet til taushetsbelagt informasjon	18			
3.4.4	Innmeldingspliktens geografiske virkeområde	18			
3.4.5	Innmeldingsløsningene	18			
3.4.6	Behov for overgangsordning	19			
3.4.7	Sertifiseringsordning	19			
3.4.8	Virkning for aktører og utbyggere	19			
3.4.9	Konsekvenser ved tilgjengeliggjøring	20			

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Prop. 90 L

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i plan- og bygningsloven og åndsverkloven (plikt til innrapportering av grunnundersøkelser og naturfareutredninger til offentlige registre mv.)

*Tilråding fra Kommunal- og distriktsdepartementet 12. april 2024,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) foreslår i denne lovproposisjonen å etablere en ordning med pliktig innmelding av grunnundersøkelser og naturfareutredninger til offentlige registre. Lovforslaget er utarbeidet av Kommunal- og distriktsdepartementet i samarbeid med Energidepartementet (tidligere Olje- og energidepartementet), Kultur- og likestillingsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet. Ordningen lovfestes gjennom en ny § 2-4 i plan- og bygningsloven, som setter krav til innmelding til registre som blir ført av henholdsvis Norges geologiske undersøkelse (NGU), som er nasjonal fagmyndighet for grunnundersøkelser, og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), som er nasjonal fagmyndighet for flom- og skredfare. Energidepartementet har etatsstyringsansvaret for NVE, Kultur- og likestillingsdepartementet har ansvaret for åndsverk-

loven og Nærings- og fiskeridepartementet har etatsstyringsansvaret for NGU.

Lovforslaget går ut på en lovfesting av innmelding av grunnundersøkelser og naturfareutredninger og tilgjengeliggjøring på internett. Det er i dag mulighet til å melde inn både grunnundersøkelser og naturfareutredninger, men dette er frivillig. Erfaringer fra den frivillige innmeldingsordningen og økning av naturhendelser, har synliggjort behovet for et bedre offentlig informasjonsgrunnlag. Innmeldingsplikten vil innebære at alle fremtidige grunnundersøkelser og naturfareutredninger som faller inn under ordningen og som blir slutført etter at loven trer i kraft, skal meldes inn til henholdsvis NGU og NVE. Det blir også foreslått at manglende eller mangelfull oppfyllelse av kravene i § 2-4 og tilhørende forskrift, kan følges opp ved bruk av

administrative reaksjoner, som vedtak om retting, tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr.

Departementet foreslår også en ny bestemmelse i åndsverkloven § 33 andre ledd som skal sikre at det ikke er til hinder for å gjøre grunnundersøkelser og naturfareutredninger tilgjengelige for allmennheten gjennom offentlige registre at de regnes som «verk» etter åndsverkloven.

Departementet foreslår å ensrette begrepsbruken når det gjelder publisering av informasjon

i plansaker overfor allmennheten på internett. Det anes som uheldig at plan- og bygningsloven benytter ulike begreper for det som skal ha samme virkning, og det foreslås derfor blant annet at henvisning til bruk av internett «*gjennom elektroniske medier*», erstattes med «*på internett*». Det foreslås også en mindre retting i § 1-6 første ledd hvor det ved en inkurie ikke ble vist til § 20-1 første ledd bokstav n (hovedombygging) fastsatt ved lov 11. mai 2021 nr. 37.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Hva er grunnundersøkelser og naturfareutredninger

Med *grunnundersøkelse* menes en undersøkelse av hva som befinner seg under bakken. Grunnundersøkelser gjennomføres på en rekke ulike måter og har en rekke ulike formål. I høringsforslaget til forskriften ble det foreslått at innmeldingsplikten i første omgang skal gjelde for geotekniske grunnundersøkelser. Det finnes andre typer grunnundersøkelser som ikke allerede har en innmeldingsplikt, slik som geofysiske grunnundersøkelser, miljøundersøkelser, tunnelboringer m.m.

Med *naturfareutredning* menes en skriftlig utredning eller vurdering og kartlegging av naturfare. I høringsforslaget til forskriften er det foreslått innmeldingsplikt for flom og alle typer skred (steinsprang, steinskred, snøskred, jordskred, flomskred, sørpeskred, fjellskred, leirskred og kvikkleireskred). Begrepet naturfare omfatter også andre fenomener som jordskjelv, stormflo, skogbrann, radon (strålefare), tsunami, ekstremvær (vind) og overvannsfare m.m.

2.2 Gjeldende rett

Det finnes i dag flere innmeldingsordninger under NGU og NVE for naturfareutredninger knyttet til flom og skred og for grunnundersøkelser, men disse er frivillige. Det finnes også flere bestemmelser om innmeldingsplikt i lovgivningen som berører tilgrensende temaer.

2.2.1 Pliktige innmeldingsordninger

Det finnes flere bestemmelser om innmeldingsplikt i lovgivningen som berører temaene i denne lovproposisjonen. Forskrift om konsekvensutredninger har innmeldingsplikt for data som er samlet inn i arbeidet med konsekvensutredninger, jf. forskriften § 24. Etter kart- og planforskriften § 6 kan kommunen også kreve innsendt visse geodata. Videre er det to pliktige innmeldingsord-

ninger for tiltak i grunnen. Disse har ressurskartlegging som det primære formålet. Dette gjelder oppgaveplikt ved brønnboring og grunnvannsundersøkelser etter vannressursloven § 46, og innsendingsplikt for rapporter ved undersøkelse av statens mineraler etter mineralloven § 25.

Det er også en innmeldingsplikt for data samlet inn på norsk kontinentalsokkel i forbindelse med petroleumsaktivitet, jf. petroleumsloven § 10-4 og kapittel 4 i forskrift om ressursforvaltning i petroleumsvirksomheten.

Forskrift om konsekvensutredninger

Forskrift 21. juni 2017 nr. 854 om konsekvensutredninger § 24 lyder:

«§ 24. Innleggelse av data i databaser

Data som er samlet inn i arbeidet med konsekvensutredningen skal systematiseres i samsvar med standarder når slike foreligger. De systematiserte dataene skal gjøres tilgjengelige for offentlige myndigheter, slik at dataene kan legges inn i offentlige databaser. Der det er lagt til rette for dette, skal forslagsstilleren selv legge inn de innsamlede dataene i offentlige databaser.»

Når det gjelder temaene flom og skred, er dette tema som skal utredes i en konsekvensutredning, jf. kuf. § 21. For naturfareutredninger som gjennomføres i forbindelse med en konsekvensutredning etter forskriften, vil det derfor allerede i dag være en hjemmel og lovfestet plikt for innmelding av disse etter kuf. § 24, jf. § 21.

Grunnundersøkelser kan også bli gjennomført i forbindelse med utredninger etter kuf. Dersom det er gjennomført en grunnundersøkelse «i arbeidet med konsekvensutredningen», er det hjemmel for at forslagsstilleren skal sørge for å legge dette inn i offentlige databaser.

Naturfareutredninger og grunnundersøkelser som ikke gjennomføres i forbindelse med en konsekvensutredning, er ikke innmeldingspliktig etter gjeldende rett.

Kart- og planforskriften

Etter kart- og planforskriften § 6 kan kommunen kreve at den som fremmer planforslag, konsekvensutredning eller søknad om tiltak etter plan- og bygningsloven, skal fremskaffe geodata når dette er nødvendig for å ta stilling til forslaget. Slikt krav kan bare fremsettes dersom det offentlige kartgrunnlaget ikke er nøyaktig eller detaljert nok til å kunne ta stilling til forslaget. Kommunen skal så tidlig som mulig informere om at slikt krav kan bli aktuelt og grunnen til dette. Kommunen kan innarbeide mottatte geodata i det offentlige kartgrunnlaget. Dersom kommunen ikke selv innarbeider slike data i det offentlige kartgrunnlaget, skal kommunen stille dataene til rådighet for andre relevante offentlige organer i den grad de må antas å være anvendelige.

Oppgaveplikt ved brønnboring og grunnvannsundersøkelser

Etter forskrift 19. november 1996 nr. 1066 om oppgaveplikt ved brønnboring og grunnvannsundersøkelser er det i dag en plikt til å sende inn melding om boringen og eventuelt en rapport om undersøkelsen til NGU. Formålet er å gi offentlig kunnskap om grunnvannsressursene i Norge, og forskriften har hjemmel i vannressursloven § 46.

Data som sendes inn publiseres og gjøres fritt tilgjengelig i den nasjonale databasen GRANADA, som driftes av NGU. Databasen inneholder en del gode data om dybde til fjell eller løsmassemektighet, samt ofte en del informasjon om hva slags løsmasser det er boret i.

Oppgaveplikten tilligger den som utfører eller iverksetter boring, samt den som utfører annen undersøkelse etter grunnvann og utarbeider en rapport om undersøkelsen. Dette inkluderer boringer og brønner til ulike former for vannforsyning, overvåking og andre grunnvannsundersøkelser, samt alle former for energiboringer. I tillegg skal den som utfører grunnvannsundersøkelse og utarbeider rapport om undersøkelsen, sende inn melding om dette til NGU snarest og senest innen tre måneder etter avgivelse av rapporten.

Innsendingsplikt for rapporter ved undersøkelse av statens mineraler

Etter forskrift 23. desember 2009 nr. 1842 til mineralloven § 1-4, skal den som er «undersøker [...] sende undersøkelsesrapport, måledata og prøvemateriale til Direktoratet for mineralforvaltning

når undersøkelsene er ferdige og senest seks måneder etter at undersøkelsesretten er opphørt.» I § 1-4 annet til femte ledd er det gitt nærmere regler om innholdet og tilgjengeliggjøring av undersøkelsesrapport, måledata og prøvemateriale. Forskriften er gitt med hjemmel i mineralloven § 25.

Diskos National Data Repository

Diskos (Diskos National Data Repository (NDR)) er et nasjonalt datalager for lete- og utvinningsrelatert informasjon fra norsk sokkel. Innmeldingsordningen ble opprettet av Sökkeldirektoratet (tidligere Oljedirektoratet) og oljeselskapene på norsk kontinentalsokkel i 1995. Innmeldingsordningen er pliktig og har hjemmel i petroleumsloven § 10-4 og forskrift 13. desember 2017 nr. 2004 om ressursforvaltning i petroleumsvirksomheten kapittel 4. Databasen inneholder seismikk og navigasjonsdata, brønndata og produksjonsdata. En av årsakene til opprettelsen av Diskos var utfordringen med å overføre store mengder data.

All informasjon i databasen er tilgjengelig direkte på nettet for medlemmene i Diskos-samarbeidet. I tillegg finnes det en offentlig portal med utvalgte metadata som er tilgjengelig for ikke-medlemmer, der offentlige data kan kjøpes fra Diskos' databaseoperatør.

2.2.2 Frivillige innmeldingsordninger

Grunnundersøkelser og naturfareutredninger gjennomføres i all hovedsak for å dokumentere at kravene til stabilitet, konstruksjonssikkerhet og sikkerhet mot naturfare i plan- og bygningsloven med forskrifter er oppfylt. Det finnes i dag flere frivillige innmeldingsordninger under NGU og NVE for naturfareutredninger knyttet til flom og skred, og for grunnundersøkelser.

Grunnundersøkelser (NADAG)

Nasjonal database for grunnundersøkelser (NADAG) er utviklet hos NGU i samarbeid med Bane NOR, NVE og Statens vegvesen, og driftes av NGU. Databasen er utviklet som oppfølging av Meld. St. 15 (2011–2012) *Hvordan leve med farene*. NADAG er et mottaksapparat for geotekniske grunnundersøkelser, inkludert geotekniske rapporter. NADAG har to innmeldingsløsninger som er tilpasset ulike typer leverandører og datasettenes format eller alder. NGU gjør teknisk kvalitetssikring av innleverte data, men retter ikke eventuelle feil i datasettene.

Data i NADAG vises frem gjennom en nettbasert løsning (WMS-tjeneste) eller egne kartinnsyn. Her vises imidlertid også data fra en rekke andre databaser eller tjenester. På den måten er NADAG en felles innsynsløsning for flere typer grunnundersøkelser. Eksempelvis får man tilgang til geofysiske undersøkelser, grunnvannsbrønner, løsmassekart, NVEs fare- og risikosoner, og Statens vegvesens registrerte kvikkleireområder og geotekniske rapporter. NADAG er også en del av det offentlige kartgrunnlaget etter plan- og bygningsloven § 2-1. I tillegg til kartinnsyn, tilgjengeliggjøres data for nedlasting på ulike format.

Etatene jobber med å legge ut alle sine geotekniske rapporter og grunnundersøkelser i NADAG. Konsulentselskaper, boreentreprenører, kommuner og andre statlige etater oppfordres til frivillig å laste opp geotekniske rapporter og spesielt grunnundersøkelser til NADAG.

Naturfareutredninger

Siden 2012 har NVE på sine nettsider oppfordret til innmelding av *skredfareutredninger i bratt terreng*. For *kvikkleireskred* har det vært oppfordret til frivillig innmelding av kvikkleiresoner, og dette har vært mulig siden 2014. NVE har siden 2017 brukt ressurser på å samle inn rapporter og skredfarekart, der NVE har tatt kontakt med kommuner og konsulentselskaper. Siden 2020 er det også brukt ressurser på innhenting av *flomfareutredninger* og flomsonekart.

NVE har utviklet enkle nettbaserte innmeldingsløsninger, hvor naturfareutredninger, faresoner for kvikkleireskred og flomfareutredninger kan meldes inn gjennom Altinn. Det som meldes inn vil bli teknisk gjennomgått av NVE, som deretter oppdaterer den offentlige kartdatabasen. NVE foretar ingen faglig kontroll eller vurdering av det som meldes inn før det legges ut.

2.2.3 Tilgang til data forvaltet av offentlige organer

Data innenfor offentlig sektor skal tilrettelegges for gjenbruk på tvers av offentlig sektor selv og for videre bruk i samfunnet generelt. Det er et mål at Norge skal utnytte data bedre for økt verdiskaping og som grunnlag for en effektiv offentlig sektor. Dette kommer blant annet til uttrykk i Meld. St. 22 (2020–2021) *Data som ressurs*, som formulerer følgende prinsipper for datapolitikken:

1. Data skal åpnes når de kan og skjermes når de må.

2. Data bør være tilgjengelige, gjenfinnbare, mulige å bruke og kunne sammenstilles med andre data.
3. Data skal deles og brukes på en måte som gir verdi for næringslivet, offentlig sektor og samfunnet.
4. Data skal deles og brukes slik at grunnleggende rettigheter og friheter respekteres og norske samfunnsverdier bevares.

Lovgrunnlaget for denne delen av datapolitikken følger blant annet av offentleglova som slår fast allmennhetens rett til innsyn i offentlige data og retten til videre bruk av åpne data til ethvert formål så langt annen lovgivning ikke er til hinder for dette. Begrensninger i retten til viderebruk følger blant annet av regler om taushetsplikt, hensynet til personvernet og tredjepersoners immaterielle rettigheter. Reglene suppleres med andre lover om tilgang til og deling av mer spesifikke data, for eksempel retten til miljøinformasjon etter miljøinformasjonsloven. Et annet eksempel er geodataloven som krever at statlige organer skal «gjennomføre nødvendige tiltak for å dele spesifiserte geodata gjennom en felles infrastruktur for geografisk informasjon».

Det offentlige kartgrunnlaget er geografiske data som er tilrettelagt for plan- og byggesaksarbeid i kommunene, jf. plan- og bygningsloven § 2-1 første ledd. Staten skal bidra til kartgrunnlaget med nasjonale data. Det offentlige kartgrunnlaget skal også kunne nyttes til andre offentlige og private formål. Det følger av forskrift til bestemmelsen (kart- og planforskriften § 6), at kommunen kan kreve at den som fremmer planforslag, konsekvensutredning eller søknad om tiltak etter plan- og bygningsloven, skal fremskaffe geodata når dette er nødvendig for å ta stilling til forslaget. Kommunen kan innarbeide mottatte geodata i det offentlige kartgrunnlaget, og gjøre disse tilgjengelig for allmennheten. Dersom kommunen ikke selv innarbeider slike data i det offentlige kartgrunnlaget, skal kommunen stille dataene til rådighet for andre offentlige organer i den grad det må antas å være anvendelig.

Den foreslåtte innmeldingsplikten hjemlet i plan- og bygningsloven ny § 2-4, vil gi rettslig grunnlag for innmelding av alle naturfareutredninger og grunnundersøkelser uavhengig av om kommunen har etterspurt slik informasjon eller ikke.

Temadataene for naturfare i det offentlige kartgrunnlaget gir et nødvendig geografisk informasjonsgrunnlag for oppgaver etter plan- og bygningsloven. Informasjon om grunnforhold, poten-

siell naturfare (aktsomhetskart) og reell naturfare (farekart) er en forutsetning for god planlegging og byggesaksbehandling, både for næringslivet og det offentlige. Forslaget om en innmeldingsplikt for naturfareutredninger vil forbedre datasettene for naturfare og geotekniske grunnundersøkelser som eksisterer i det offentlige kartgrunnlaget.

Statens kartverk (Kartverket) er nasjonal geodatakoordinator og koordinator for arbeidet med det offentlige kartgrunnlaget. NVE har ansvaret for og forvalter flere av datasettene for naturfare i det offentlige kartgrunnlaget. NGU har blant annet ansvaret for og forvalter datasettet for grunnundersøkelser. Kartverket jobber med å tilrettelegge for gjenbruk av geodata innsamlet etter offentlige krav. En viktig forutsetning er at dataene som meldes inn kan legges ut som del av det offentlige kartgrunnlaget. Kartverket har et eget prosjekt med dette formålet: «Sikre gjenbruk av geodata innsamlet etter offentlige krav».

2.3 Behovet for en pliktig innmeldingsordning

En pliktig innmelding av grunnundersøkelser og naturfareutredninger ble pekt på som en mulig ordning allerede i Meld. St. 15 (2011–2012) *Hvordan leve med farene*. NVE har i flere år jobbet med tilgjengeliggjøring av naturfareutredninger og grunnundersøkelser fra både offentlige og private aktører og som ledd i å forebygge mot naturskader. Erfaringene fra dette arbeidet har vært at frivillig innmelding ikke gir gode nok resultater. NVE foreslo derfor for Energidepartementet 29. mai 2020 en pliktig ordning for innmelding av naturfareutredninger og grunnundersøkelser. I brev fra Energidepartementet 23. juni 2021, ble NVE bedt om å utrede spørsmålet nærmere i samarbeid med berørte etater. Et utkast til høringsnotat om lov- og forskriftsfesting ble deretter utarbeidet av NVE i samarbeid med NGU, Bane NOR, Direktoratet for byggkvalitet (DiBK), Kartverket og Statens vegvesen har også bidratt i arbeidet.

Lovforslaget må også ses på bakgrunn av Gjerdrumutvalgets forslag i NOU 2022: 3 *På trygg grunn – Bedre håndtering av kvikkleirerisiko*. Utvalget ble opprettet i februar 2021 i etterkant av kvikkleireskredet i Gjerdrum 30. desember 2020. Utvalget støttet her blant annet NVEs forslag om å etablere en ordning med pliktig innmelding av grunnundersøkelser og naturfareutredninger. I forbindelse med Energidepartementets høring av Gjerdrumutvalgets utredning i 2022, uttalte flere

høringsinstanser seg positivt til en lovfestet innmeldingsplikt for naturfareutredninger og grunnundersøkelser. Det ble blant annet vist til at en innmeldingsplikt vil øke kunnskapsgrunnlaget og kunne styrke forebygging av naturfarerisiko, gi samfunnsmessige ressursbesparelser, samt økt og bærekraftig verdiskapning. Ingen høringsinstanser gikk imot forslaget om en pliktig innmeldingsordning, men noen få hadde kommentarer eller nærmere innspill.

Hvert år bruker private, kommunene og staten store midler på grunnundersøkelser og naturfareutredninger. Tilgang til grunnundersøkelser og naturfareutredninger vil gi gevinster for næringslivet, sivilsamfunnet og offentlig sektor. Klimaendringer vil føre til økt naturfare. Etter departementets syn vil tilgjengeliggjøring av kunnskap om naturfare og grunnforhold derfor bli enda viktigere fremover.

Åpne og tilgjengelige data

Det er satt som mål i datapolitikken at data skal være åpne, tilgjengelige og gjenfinnbare for næringslivet, offentlig sektor og samfunnet for øvrig. Forslaget om en pliktig innmeldingsordning for grunnundersøkelser og naturfareutredninger er i tråd med regjeringens datapolitikk.

Bedre grunnlag for kartlegging

Departementet mener bedre kunnskapsgrunnlag om grunnforhold vil gi et bedre grunnlag for all type kartlegging. Kvartærgeologisk kartlegging er sentralt for videre arbeid med ulike skredtyper, blant annet jordskred i bratt terreng og kvikkleireskred. Bedre kunnskapsgrunnlag og kunnskaps-spredning om fare vil bidra til økt sikkerhet. For eksempel kan det redusere faren for at det blir utført graving og massefylling i områder som er utsatt for kvikkleireskred. En oversikt over allerede utførte utredninger gir også et bedre grunnlag for å prioritere områder for kartlegging. I tillegg vil en bedre oversikt gi bedre grunnlag for nasjonale og regionale analyser av risiko for naturfare.

Mye data i forbindelse med utbygging

Det brukes store ressurser på grunnundersøkelser i forbindelse med utbygging og utredninger av stabilitet, fundamentering og flom- og skredfare i plan- og byggesaker. Dokumentasjonen er tilpasset og ment for den aktuelle planen eller det aktuelle til-

taket som er under behandling, men vil også ha nytteverdi utenfor den konkrete saken. I 2022 vedtok kommunene til sammen 861 private detaljreguleringer og behandlet omtrent 80 000 byggesøknader. Informasjonen om grunnforhold og naturfare som fremskaffes i utbyggingssaker etter plan- og bygningsloven eller annen lovgivning, har stor samfunnsmessig verdi og bør derfor være lett tilgjengelig for viderebruk av andre.

Manglende innmelding og registrering av naturfareutredninger og grunnundersøkelser innebærer at grunneiere, kommuner, statlige organer og tiltakshavere som bestiller utredninger, ikke vil ha tilgang til eksisterende eller tidligere kunnskap som grunnlag for sine vurderinger. Gjennomførte utredninger som både viser hvor det er fare og hvor det ikke er fare vil være av stor verdi for kommuner og utbyggere.

Økt effektivitet

Tilgjengeliggjøring av grunnundersøkelser og naturfareutredninger vil gi effektivitetsgevinster for næringslivet og offentlig sektor. En rask og enkel tilgang til gjennomførte grunnundersøkelser og naturfareutredninger i et område som planlegges for utbygging eller tilgrensende områder, vil gi mer forutsigbare prosesser og redusere kostnadene for fremtidige prosjekter.

Tilgjengeliggjøring av grunnundersøkelser og naturfareutredninger vil gi en felles nasjonal oversikt over områder som har vært utredet, slik at de samme områdene ikke utredes mer enn nødvendig. Dette vil på sikt gi reduserte kostnader for samfunnet.

Bedre beredskap

I en beredskapssituasjon kan manglende tilgjengeliggjøring føre til at det tar lengre tid å fatte beslutninger, for eksempel knyttet til evakuering. I en slik situasjon må man enten samle inn ny informasjon, eller bruke tid på å etterspørre eksisterende informasjon fra ulike aktører. Viktig informasjon om grunnforhold og naturfarer vil gi et bedre beslutningsgrunnlag.

Frivillighet er ikke tilstrekkelig for å sikre tilgang til data

En ordning basert på frivillig innmelding har vist seg ikke å være tilstrekkelig for at samfunnet skal kunne få god nok nytte av grunnundersøkelsene og naturfareutredningene som allerede er utførte. Systemet med frivillig innmelding er gjort kjent gjennom flere kanaler, men det er likevel relativt

få innmeldinger. For grunnundersøkelser har noen dataeiere (blant annet Bane NOR, NVE, Statsbygg og Statens vegvesen) levert mye og systematisk, men lite er meldt inn i den frivillige løsningen fra konsulenter.

2.4 Plassering av hjemmelen for en lovfestet innmeldingsplikt

Departementet mener det er mest naturlig å plassere en hjemmel for pliktig innmeldingsordning i plan- og bygningsloven. Bakgrunnen for dette er for det første at plan- og bygningsloven styrer all arealbruk. Videre er plan- og bygningsmyndighetene store brukere av kunnskapen som rapporter om grunnundersøkelser og naturfareutredninger gir. Det vises her til bestemmelsene om krav til planbeskrivelse med konsekvenser og ROS-analyser i plan- og bygningsloven § 4-2 første og andre ledd. Videre vises til bestemmelsen i § 4-3 om at planmyndigheten ved utarbeidelse av planer for utbygging skal påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet eller selv foreta slik analyse. I tillegg fremgår det av § 28-1 andre ledd at kommunen, for grunn som ikke er tilstrekkelig sikker, om nødvendig skal nedlegge forbud mot opprettelse eller endring av eiendom eller oppføring av byggverk, eller stille særlige krav til byggegrunn, bebyggelse og uteareal. Alle disse bestemmelsene forutsetter god kunnskap om arealenes beskaffenhet. Kommunen har i tillegg hjemmel etter kapittel 13 i loven til å legge ned midlertidig forbud mot tiltak, for eksempel der det gjennom naturfareutredning eller grunnundersøkelser blir avdekket naturfare.

Når det gjelder den nærmere plasseringen av hjemmelen i plan- og bygningsloven, mener departementet det passer best å plassere hjemmelen i kapittel 2, som i dag omhandler krav om kartgrunnlag, stedfestet informasjon mv. Kapitlet har i § 2-1 bestemmelser om kart og stedfestet informasjon, § 2-2 omhandler kommunalt planregister og § 2-3 omhandler opplysninger om infrastruktur i grunnen mv. Departementet forslår på dette grunnlag å etablere en hjemmel for pliktig innmelding av grunnundersøkelser og naturfareutredninger i en ny § 2-4.

Det er viktig å presisere at selv om innmeldingsplikten blir lagt til plan- og bygningsloven kapittel 2, vil plikten gjelde uavhengig av om utredningen er utført før, under eller etter en plan- og byggesak. Plikten gjelder også uavhengig av om utredningen er ment for et tiltak etter plan- og bygningsloven eller en sektorlov.

3 Forslag til endringer i plan- og bygningsloven og åndsverkloven

3.1 Forslagene i høringsnotatet

Departementet sendte 20. mars 2023 på høring forslag til endringer i plan- og bygningsloven og åndsverkloven, samt forslag til utfyllende forskriftsbestemmelser. Høringsforslagene gikk ut på å innføre en ny § 2-4 i plan- og bygningsloven som pålegger den som har gjennomført en grunnundersøkelse eller naturfareutredning å melde opplysningene til den myndigheten som fører register over slike opplysninger (registermyndigheten), innen tre måneder. De foreslåtte forskriftsbestemmelsene ga blant annet en nærmere detaljering av denne innmeldingsplikten.

Den ene hoveddelen av den foreslåtte innmeldingsplikten skulle omfatte grunnundersøkelser med stedfestede, komplette datasett med tilhørende rapporter. Den andre hoveddelen skulle omfatte krav om å melde inn rapporter fra naturfareutredninger med tilhørende stedfestede data. Det ble foreslått at dataene skulle bli tilgjengeliggjort slik at formålet om bedre kunnskap om grunnforhold og ulike naturfarer kunne oppnås. Forslaget åpnet for at det skulle stilles krav til hvilke data som skal meldes inn, men ikke til kvaliteten på dataene.

I høringsnotatet ble det som en del av høringen av forskriften gitt en grundig oversikt over hvilke undersøkelser og utredninger som foreslås omfattet og hvilke som ikke foreslås omfattet av ordningen.

Det ble videre lagt opp til at innmeldingsplikten skal gjelde uavhengig av om oppdragsgiver er offentlige myndigheter eller private. Det ble foreslått at de innmeldte opplysningene skal gjøres tilgjengelige på internett av registermyndigheten, og at opplysningene vederlagsfritt skal kunne brukes av enhver og uavhengig av hva som er avtalt mellom oppdragsgiver og oppdragstaker.

I høringsnotatet ble det også foreslått at ny § 2-4 i plan- og bygningsloven skulle gi registermyndigheten hjemmel til å kunne treffe vedtak om retting og vedtak om tvangsmulkt for å sikre oppfyllelse av innmeldingsplikten. Ved brudd på

denne plikten ble det også foreslått at registermyndigheten skulle kunne ilegge overtredelsesgebyr etter reglene i forvaltningsloven §§ 44 og 46.

En god del av innholdet i høringsnotatet dreier seg om forskriftsforslaget, som skal vedtas av departementet med hjemmel i ny § 2-4. I femte ledd ble det foreslått å åpne for nærmere regulering i forskrift av hva som skal meldes inn, hvem som skal melde inn, når det skal meldes inn, både selve fristen og fristens utgangspunkt, og hvem det skal meldes til (det vil si hvem som er registermyndighet). Vedkommende myndighet vil stille en innmeldingsløsning til disposisjon, og nærmere bestemmelser om denne løsningen må også gis i forskrift. Dette gjelder også for bestemmelser om omfanget av innmeldingsplikten, som også kan endre seg over tid, samt regulering av viderebruk. I femte ledd ble det også foreslått en hjemmel til å fastsette forskrift om ileggelse og utmåling av overtredelsesgebyr, samt renter. Forskriftsforslaget kommenteres ikke nærmere i lovproposisjonen ettersom forskriften skal vedtas av departementet.

Det ble også foreslått en tilføyelse i åndsverkloven § 33 om at loven ikke er til hinder for at verk tilgjengeliggjøres og brukes i henhold til ny § 2-4 i plan- og bygningsloven.

3.2 Høringen

Høringsnotatet ble sendt til følgende høringsinstanser:

Departementene

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)
Barneombudet
Brønnøysundregistrene
Datatilsynet

Direktoratet for Arbeidstilsynet
Direktoratet for byggkvalitet (DiBK)
Direktoratet for mineralforvaltning med
Bergmesteren for Svalbard

Endringer i plan- og bygningsloven og åndsverkloven (plikt til innrapportering av grunnundersøkelser og naturfareutredninger til offentlige registre mv.)

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)	Fylkeskommunene Kommunene
Distriktsenteret	Longyearbyen lokalstyre
Domstoladministrasjonen	
Finanstilsynet	Avinor AS
Fiskeridirektoratet	Bane NOR Eiendom AS
Folkehelseinstituttet	Bane NOR SF
Forbrukerrådet	Design og arkitektur Norge (DOGA)
Forsvarets ingeniørhøgskole	Enova SF
Forsvarsbygg	Finnmarkseiendommen
Havforskningsinstituttet	Helse Midt-Norge RHF
Helsedirektoratet	Helse Nord RHF
Husbanken	Helse Sør-Øst RHF
Jernbanedirektoratet	Helse Vest RHF
Justervesenet	Innovasjon Norge
Konkurransetilsynet	Nye Veier ASSINTEF Community
Kystdirektoratet	Statkraft SF
Kystverket	Statnett SF
Landbruksdirektoratet	Statskog SF
Likestillings- og diskrimineringsombudet	Sykehusbygg HF
Mattilsynet	
Miljødirektoratet	Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO)
Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom)	Høgskolen i Bergen
Nasjonalt folkehelseinstitutt	Høgskolen i Innlandet
Norges forskningsråd	Høgskolen i Kristiania
Norges geologiske undersøkelser (NGU)	Høgskolen i Oslo og Akershus
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	Høgskolen i Sørøst-Norge
Norsk akkreditering	Høgskolen i Volda
Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO)	Høgskolen i Østfold
Norsk Polarinstitutt	Høgskulen på Vestlandet
Sokkeldirektoratet (tidl. Oljedirektoratet)	Samisk høgskole
Politidirektoratet	
Regelrådet	OsloMet – By- og regionforskningsinstituttet
Regjeringsadvokaten	NIBR
Riksantikvaren	Nord Universitet
Sjøfartsdirektoratet	Norges brannskole
Skattedirektoratet	Universitetet i Agder (UiA)
Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI)	Universitetet i Bergen (UiB)
Statens helsetilsyn	Universitetet i Oslo (UiO)
Statens jernbanetilsyn	Universitetet i Stavanger (UiS)
Statens kartverk	Universitetet i Sørøst-Norge (USN)
Statens råd for likestilling av funksjonshemmede	Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet (UiT)
Statens seniorråd	
Statens strålevern	Velferdsforskningsinstituttet NOVA
Statens vegvesen, Vegdirektoratet	
Statistisk sentralbyrå	Handelshøyskolen BI
Statsbygg	Norges Handelshøyskole (NHH)
	Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)
Statsforvalterne	Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)
Sysselmesteren på Svalbard	
Norges institusjon for menneskerettigheter	
Sametinget	Institutt for samfunnsforskning (ISF)
Sivilombudet	Norges geotekniske institutt – NGI
	Norsk institutt for kulturminneforskning NIKU

Endringer i plan- og bygningsloven og åndsverkloven (plikt til innrapportering av grunnundersøkelser og naturfareutredninger til offentlige registre mv.)

Norsk institutt for luftforskning	Glass og Fasadeforeningen
Norsk institutt for naturforskning (NINA)	Greenpeace
Norsk Institutt for vannforskning (NIVA)	GRID Arendal
Norsk Treteknisk Institutt	Grønn Byggallianse
Teknologisk institutt	Heisleverandørenes Landsforening (HLF)
Transportøkonomisk Institutt	Heismontørenes fagforening
Møreforskning	Hovedorganisasjonen Virke (HSH)
Nordlandsforskning	Huseierne
Vestlandsforskning	IKT-Norge
Østlandsforskning	Industri-Energi
Abelia	KS – Kommunesektorens organisasjon
Akademikerne	KS – Forum for utdanning i samfunnsplanlegging (FUS)
Alpinanleggenes Landsforening (ALF)	Landsorganisasjonen i Norge (LO)
AOF Norge	Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner
Arkitektenes Fagforbund	Lavenergiprogrammet
Arkitektbedriftene i Norge	Lyskultur
Bedriftsforbundet	Maskinentreprenørenes Forbund (MEF)
Betongelementforeningen	Mesterbrevnemnda
Boligbyggelaget USBL	Miljøstiftelsen Bellona
Boligprodusentenes Forening	Miljøstiftelsen ZERO
Byggemiljø	Natur og Ungdom
Byggenæringens Landsforening (BNL)	Naturvernforbundet
Byggmesterforbundet	Nelfo
Byggvareindustriens Forening	
Chr. Michelsens institutt	Akershus Grunnboring AS
Civitas AS	Almaviva AS
Den norske Advokatforening	Asplan Viak AS
Den Norske Turistforening	Brødrene Myhre AS
Den Polytekniske Forening	Catogeoteknikk Solberg
Det kgl. selskap for Norges vel	COWI AS
Det norske hageselskap	Geingeniørene AS
Det norske skogselskap	Geonord AS
Econa	Geostrøm AS
Eiendom Norge	Geosubsea AS
EL & IT-Forbundet	Geovita AS
Energi Norge	Golder Associates AS
Entreprenørforeningen – Bygg og Anlegg (EBA)	GrunnTeknikk AS
FAFO -Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning	Heistad Brønnboring AS
Fagforbundet	HydraTeam AS
Fellesforbundet	Inhouse Tech Geoteknikk AB v/Inter-data AS
Finans Norge	IPD Norway AS
Finansforbundet	Løvlien Georåd AS – Hamar
Folkeuniversitetet	Mesta as, Lysaker
Foreningen for Ventilasjon Kulde og Energi	Multiconsult ASA
Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnevnd (FG)	NITO Takst
Fortidsminneforeningen	NORCE Norwegian Research Centre AS
Forum for kommunale planleggere	Norconsult AS
Forum for plan- og bygningsrett	Nordnorske Entreprenørers Service Organisasjon SA (NESO)
Friluftsrådernes landsforbund	Norges Astma- og Allergiforbund
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO)	Norges Blindeforbund
GeoForum	Norges Bonde- og småbrukarlag
Geomatikkbedriftene	Norges Bondelag

Endringer i plan- og bygningsloven og åndsverkloven (plikt til innrapportering av grunnundersøkelser og naturfareutredninger til offentlige registre mv.)

Norges Bygg- og eiendomsforening (NBEF)
 Norges byggforskningsinstitutt
 Norges Byggmesterforbund (NBF)
 Norges Eiendomsmeglerforbund
 Norges Fiskarlag
 Norges Geotekniske Forening (NGF)
 Norges Handikapforbund
 Norges Huseierforbund
 Norges Hytteforbund
 Norges idrettsforbund
 Norges ingeniør- og teknologiorganisasjon (NITO)
 Norges Jeger- og Fiskerforbund
 Norges Juristforbund
 Norges Kulturvernforbund
 Norges Kvinne- og Familieforbund
 Norges Miljøvernforbund
 Norges Skogeierforbund
 Norges Takseringsforbund (NTF)
 Norsk Anleggsgartnermesterlag (NAML)
 Norsk Bergindustri
 Norsk Bioenergiforening (NoBio)
 Norsk Bolig- og byplanforening
 Norsk bonde- og småbrukarlag
 Norsk Botanisk Forening
 Norsk Brannvern forening
 Norsk Bygggtjeneste AS
 Norsk Eiendom
 Norsk Fjernvarme
 Norsk Forbund for Utviklingshemmede
 Norsk forening for farlig avfall NFFA
 Norsk Friluftsliv
 Norsk Heiskontroll
 Norsk huseierforening
 Norsk Industri
 Norsk Klimaskjerm
 Norsk Kommunalteknisk forening (NKF)
 Norsk Landbrukssamvirke
 Norsk ornitologisk forening
 Norsk Pensjonistforbund
 Norsk Sentrumsutvikling
 Norsk solenergiforening
 Norsk Teknologi (TELFO)
 Norsk Vann
 Norsk Varme
 Norsk VA-verkforening (NORVAR)
 Norsk VVS – Energi- og Miljøteknisk Forening
 Norske Arkitekters Landsforbund (NAL)
 Norske Boligbyggelags Landsforbund (NBBL)
 Norske interiørarkitekters og møbeldesigneres landsforening (NIL)
 Norske Landskapsarkitekters Forening (NLA)
 Norske Murmestres Landsforening (NML)
 Norske Reindriftssamers Landsforbund
 Norske Samers Riksforbund

Norske Trevarefabrikkers Landsforbund (NTL)
 Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
 Næringsmiddelbedriftenes Landsforening (NBL)
 OBOS
 Oljeindustriens Landsforening (OLF)
 Polyteknisk Forening
 Rambøll Norge AS
 Reiselivsbedriftenes Landsforening (RBL)
 Romerike Grunnboring AS
 Rørentreprenørende Norge
 Rådet for funksjonshemmede i Oslo, Helse og velferdsetaten
 Rådgivende ingeniørers forening (RIF)
 Sabima
 Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO)
 Samarbeidsrådet for yrkesopplæring
 Samenes Folkeforbund
 Samfunn og næringslivsforskning AS (SNF)
 Samfunnsbedriftene
 Samskipnadsrådet
 Sjømat Norge
 Standard Norge
 Stiftelsen Stopp diskriminering
 Sweco Norge AS
 Tekna
 Tekna Samfunnsutviklerne
 Tekniske foreningers servicekontor (TFSK)
 Teknisk-naturvitenskapelig forening (Tekna)
 Telenor Norge AS
 TKS Heis AS
 Treforedlingsindustriens Bransjeforening
 Trelastindustriens Landsforening (TL)
 Vegforum for byer og tettsteder
 Vellenes Fellesorganisasjon
 WWF-Norge
 Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS)

3.3 Generelt om høringsinnspillene

I alt har departementet mottatt 72 hørings svar, som representerer 77 høringsinstanser.

Følgende høringsinstanser har avgitt realitets svar eller meldt at de ikke har merknader:

Justis- og beredskapsdepartementet
 Klima- og miljødepartementet
 Brønnøysundregistrene
 Digitaliseringsdirektoratet (Digdir)
 Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard
 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)

Kystverket
 Miljødirektoratet
 Norges geologiske undersøkelser (NGU)
 Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
 Regelrådet
 Riksantikvaren
 Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI)
 Statens jernbanetilsyn
 Statens kartverk
 Statens vegvesen, Vegdirektoratet
 Statsbygg
 Sykehusbygg HF
 Utdanningsdirektoratet

Statsforvalteren i Agder
 Statsforvalteren i Møre og Romsdal
 Statsforvalteren i Oslo og Viken
 Statsforvalteren i Rogaland
 Statsforvalteren i Trøndelag
 Sysselmasteren på Svalbard

Innlandet fylkeskommune
 Nordland fylkeskommune
 Rogaland fylkeskommune
 Trøndelag fylkeskommune
 Vestland fylkeskommune

Asker kommune
 Aurskog-Høland kommune
 Bardu kommune
 Bergen kommune
 Bjørnafjorden kommune
 Fredrikstad kommune
 Færder kommune
 Halden kommune
 Kristiansand kommune
 Kvam herad
 Kvinnherad kommune
 Lillestrøm kommune
 Longyearbyen lokalstyre
 Nes kommune
 Oslo kommune
 Samnanger kommune
 Skien kommune
 Sør-Varanger kommune
 Tana kommune
 Trondheim kommune
 Ullensaker kommune
 Ullensvang kommune
 Ulvik kommune
 Åfjord kommune

Bane NOR Eiendom AS
 Bane NOR SF
 Nye Veier AS

SINTEF Community

Byggmesterforbundet
 COWI AS
 Den norske Advokatforening
 KS – Kommunesektorens organisasjon
 Maskinentreprenørene Forbund (MEF)
 Multiconsult ASA
 Norconsult AS
 Norconsult Fagnettverk geoteknikk
 Norges Geotekniske Forening (NGF)
 Norges geotekniske institutt – NGI
 Norske Boligbyggelags Landsforbund (NBBL)
 Privatperson Hilde Austlid
 Rambøll Norge AS
 Romerike Grunnboring AS
 Rådgivende ingeniørers forening (RIF)
 Samskipnadsrådet
 Skred AS
 Sweco Norge AS
 Tekna
 Trysilhusgruppen

Totalt 57 høringsinstanser støtter lov- og forskriftsforslagene helt eller delvis. Totalt 9 høringsinstanser har kommentert forslagene uten å ta uttrykkelig stilling til om de støtter det eller ikke. Totalt har 11 høringsinstanser meldt tilbake at de ikke har merknader eller kommentarer til forslagene. Ingen høringsinstanser som har svart, går imot forslaget.

Siden lovforslag og utkast til forskrift ble hørt samtidig, er flere innspill relatert til forskriften. Det er kun høringsuttalelsene knyttet til lovforslaget som blir gjengitt i denne lovproposisjonen. Mange av uttalelsene angår detaljer som skal reguleres i forskriften, og vil derfor bli behandlet i sammenheng med fastsettingen av denne. Nedenfor gjengis hovedpunkter sortert etter tema fra de delene av høringsuttalelsene som gjelder lovforslaget.

3.4 Nærmere om høringsinstansenes syn

3.4.1 Innmeldingsplikten rekkevidde

Statsbygg ser det som ønskelig at det etableres en måte å registrere geofysiske undersøkelser på som er utført med andre målemetoder enn det høringsforslaget legger opp til. Det bør vurderes å inkludere miljøundersøkelser av grunnen etter forurensningsforskriften i innmeldingsplikten. Alternativt kan det åpnes for registrering av miljøundersøkelser i NADAG, med direkte kobling til grunnforurensningsdatabasen.

Norges geotekniske institutt (NGI) mener NADAG bør tilpasses for å ta imot grunnundersøkellesdata til havs innenfor den norske territoriale grensen. NADAG bør også omfatte laboratorieundersøkelser og poretrykksmålinger fra geotekniske undersøkelser. NGI viser til at for naturfare- og skredvurderinger kan det være problematisk at det vil kunne publiseres vurderinger på nett hvor det ikke er utført kontroll eller kvalitets sikring av vurderingsrapporter eller skredpolygoner. Dette øker risikoen for feil bruk av rapporter eller utredninger uten tilstrekkelig kvalitet.

Multiconsult AS viser til at begrepet naturfareutredning er benyttet i lov- og forskriftsforlaget, men at begrepet skaper uklarhet siden avgrensningene er mange. Flere åpenbare naturfarer omfattes ikke av pliktig innmelding av utredninger. *Multiconsult* mener lov og forskrift for denne delen av innmeldingsplikten ikke burde ha et så vidt samlebegrep, men heller fra starten av spesifisere de aktuelle utredningene som den skal omfatte; flom- og skredfarevurderinger. Omfanget av pliktig innmelding av naturfareutredninger bør revurderes og i større grad spisses. *Norges geotekniske institutt (NGI)*, *Norconsult AS* og *Nye Veier AS* har synspunkter i samme retning.

Trøndelag fylkeskommune mener det er viktig å få klarlagt hvordan sjøbunnsinformasjon inntil 30 meter under havoverflaten skal håndteres i fremtiden. Det vises til at slik informasjonen er viktig i kystsonen.

Norconsult AS mener at det må klargjøres at innmålinger og tilhørende beregninger knyttet til dokumentasjon for damsikkerhetsforskriften ikke skal meldes inn. *Norconsult* kommenterer også at de er engasjert i mange tvister for domstolene, og det bør klargjøres at naturfareutredninger som inngår som underlag i en forventet rettsvist er omfattet av innmeldingsplikten.

Færder kommune og *Trondheim kommune* ønsker at all kartlegging i forbindelse med naturfarer meldes inn, uavhengig av om det er avdekket faresoner eller ikke. Eventuelt må det bli stedfestet at det er gjort vurderinger tidligere, siden det er ulike krav til sikkerhet avhengig av hva som skal bygges. Også korte eller ufullstendige naturfarevurderinger bør meldes inn.

Sweco AS mener det kan gå ut over sikkerheten hvis byggherrer eller andre konsulenter uten geofaglig kunnskap kan benytte vurderingene i tilgjengelige rapporter uten å bestille en ny vurdering av geolog. Flomsoner bør graderes på samme måte som ved flomberegninger for damsikkerhet og vannføringsmålinger. *Sweco* mener det kan være utfordrende for et konsulent-

selskap å friskmelde et område basert på andres vurderinger og reiser derfor spørsmål om det er hensiktsmessig å melde inn rapporter som konkluderer med at det ikke er naturfare.

Skred AS mener det fremstår som uklart om det også er krav om å melde inn naturfareutredninger som en oppdragsgiver bestiller kun for sin egen del, uten at utredningen skal inngå i noen form for offentlig saksbehandling. *Skred AS* viser til at offentliggjøring av naturfareutredninger tidlig i planprosessen kan vanskeliggjøre planarbeidet. Det bør klargjøres hvorvidt det er foreløpige versjoner av rapporter som sendes til uavhengig kvalitetssikring som skal meldes inn, eller om innsending først bør skje etter at endelig versjon, som inkluderer slik kvalitetssikring og eventuelt tilsvarende, foreligger.

Asker kommune mener at også eksisterende data må bli en del av ordningen. *Bergen kommune*, *Bærum kommune*, *Lillestrøm kommune*, *Norges geologiske undersøkelse (NGU)*, *Statsbygg*, *Skien kommune*, *Statsforvalteren i Agder*, *Statsforvalteren i Rogaland* og *Trondheim kommune* har synspunkter i samme retning, og flere mener det bør etableres insentiver for dette.

3.4.2 Tidspunkt for innmelding

Bane NOR og *Bane NOR eiendom* mener at fristen for å melde inn data skal være mer enn tre måneder som foreslått, fordi det av ulike årsaker kan være hensiktsmessig å vente lenger med å offentliggjøre informasjonen. Alternativt kan bruk av unntaksbestemmelse være en måte å løse dette på.

Sweco AS mener at fristen for å melde inn rapporter må være fra det tidspunktet rapporten er godkjent av oppdragsgiver og myndigheter, og eventuelt har vært gjennom uavhengig kontroll der hvor det er påkrevd. Dette vil forhindre flere runder med innlevering, og at det er flere versjoner av dokumentet i omløp.

Statsbygg viser til at en undersøkelse først er gjennomført når rapporten er levert, og at bestiller av undersøkelsen først kan godkjenne oppdraget som utført, ved mottak av denne. Det bør derfor kreves at et oppdrag skal omfatte innrapportering til aktuell innmeldingsløsning parallelt med overlevering til oppdragsgiver. For at oppdragsgiver skal ha kontroll på om konsulent har utført denne plikten, bør det være en funksjon i innmeldingsløsningen som gir mulighet å markere et område der det er bestilt en undersøkelse eller utredning. Dette vil gi åpenhet om hvor undersøkelser er bestilt eller planlagt, hvorvidt utførende har levert resultatet i henhold til de nye lovkravene som for-

slaget stiller, og kan gi myndigheter et verktøy for å kontrollere overholdelse av lovkravet. For naturfareutredninger som utarbeides som del av en reguleringsplanprosess er det enda viktigere å ha kontroll på status til en bestilt utredning, slik at oppdragsgiver og publikum kan få innsikt i versjoner og endringslogg. *Trysilhus AS* har et liknede synspunkt.

3.4.3 Ansvar for innmelding og forholdet til taushetsbelagt informasjon

Norconsult AS mener ansvaret for innmelding til registrene ikke skal ligge på konsulenten, og at dette er åpenbart når det gjelder naturfareutredninger hvor det er prosjekteier som har kjennskap til om det foreligger hjemmel for ikke å melde inn. *Sweco AS* har synspunkter i samme retning. Utførende bør bistå prosjekteier med å sende inn korrekt dokumentasjon og dette bør være en naturlig del av oppdraget til konsulenten. Konsulenten kan ikke sitte med et selvstendig økonomisk ansvar for innrapportering av et oppdrag der prosjekteier terminerer oppdraget før det er ferdigstilt.

Grunnundersøkelseskomiteen er bekymret for det mulige merarbeidet som følger med at taushetsbelagt informasjon skal tas ut eller sladdes av grunnundersøkelsesfirmaene og andre relevante aktører. Komiteen mener det vil være en bedre løsning om alt av grunnundersøkelser meldes inn, og at innmeldingsløsningen eller forvaltningsorganet har ansvaret for å vurdere hva som skal tilgjengeliggjøres og hva som ikke skal tilgjengeliggjøres. På denne måten vil det være mulig å dra nytte av skjermet informasjon om grunnforhold i en mulig krisesituasjon. *Sweco AS* mener konsultentselskapene ikke har oversikt til å kunne avgjøre hva som er taushetsbelagt informasjon og dermed hvilke data som skal eller ikke skal meldes inn. Av denne grunn må ansvaret for å melde inn rapporter ligge hos byggherren.

3.4.4 Innmeldingspliktens geografiske virkeområde

Sysselmesteren på Svalbard viser til at Svalbard ikke er omtalt i høringsnotatet, og sysselmesteren er derfor usikker på om Svalbardrelaterte spørsmål har vært med i vurderingene. Det vises til at plan- og bygningsloven ikke gjelder på Svalbard, men at deler av bestemmelsene i plan- og bygningsloven, byggesaksforskriften og TEK er gjort gjeldende i Longyearbyen planområde gjennom byggeforskrift for Longyearbyen. De foreslåtte bestemmelsene i høringsnotatet vil ikke få virk-

ning på Svalbard dersom de ikke gjøres gjeldende gjennom lovverk som gjelder på Svalbard. Sysselmesteren anbefaler at det i den videre prosessen vurderes om de foreslåtte bestemmelsene skal gis virkning gjennom lovverk som gjelder på Svalbard. *Justis- og beredskapsdepartementet* har synspunkter i samme retning. *Longyearbyen lokalstyre* mener det bør etableres pliktig innmelding for grunnundersøkelser og naturfareutredninger også på Svalbard for å lette tilgangen til og gi oversikt over tilgjengelig kunnskap for aktuelle områder.

3.4.5 Innmeldingsløsningene

Rogaland fylkeskommune mener at innmeldingsordningen må være enkel å bruke. I den grad det er mulig å legge til rette for automatisering vil dette være en fordel. *Flere høringsinstanser* har synspunkter i samme retning.

Statens kartverk mener NGUs løsninger følger gode prinsipper med automatisert innmelding fra måleutstyr til nasjonal base (NADAG), og andre innmeldingsordninger bør fungere på tilsvarende måte. Kartverket ønsker en formulering i lovbestemmelsen som sikrer at opplysninger som er meldt inn, skal gjøres tilgjengelige på nettsiden til registermyndigheten og som digitale strømme-tjenester (API) i henhold til geodataloven.

Regelrådet mener departementet bør tydeliggjøre hvor lang tid det tar å legge data inn i innmeldingsløsningene, og hvor mye rapporter om naturfare faktisk koster, verdien av å miste eierskapet til rapportene, og videre verdien av å miste konkurransefortrinnet noen virksomheter har fått ved å ha bygget opp egne databaser basert på utførte oppdrag. Det bør også synliggjøres om dette får konsekvenser for markedet.

KS kommenterer at kommersielle hensyn ikke bør stå i veien for en innmeldingsplikt. *KS* peker på at den økte tilgangen til relevant kunnskap, som forslaget innebærer, kan bidra til at eventuell fare for naturskade avdekkes tidlig i planprosessen.

Multiconsult AS mener at det må åpnes for at innmelder kan revidere, slette eller markere naturfareutredninger som utdatert. Det vises i denne sammenheng til at de fleste flom- og skredfarevurderinger er ferskvare og at det også kan forekomme feilvurderinger. Ikke minst av hensyn til firmaenes omdømme er dette viktig. *Multiconsult AS* mener at for å bygge tillitt til dataene må det etableres objektive kvalitetskrav til dataene og felles kvalitetsklasser som definerer hva dataene kan brukes til avhengig av kvalitet,

slik at det er mulig å bedømme eller klassifisere kvaliteten på vurderingene som gjøres på grunnlag av dataene. *Norges geotekniske institutt (NGI)* og *Oslo kommune* har synspunkter i samme retning. NGI mener det er viktig med kvalitets-sikring for å unngå motstridende registrering av fareutredninger på ett og samme sted, og at systemet må ivareta dokumentert kvalitets-sikring. Det foreslås at det før lovbestemmelsen og forskriften trer i kraft, blir en offentlig innspillsrunde, workshop eller annen involvering fra bransjen om innmeldingsplattformer, formater, endelig spesifikt omfang av innmeldingspliktige data og løsningen for å hente ut data.

Skred AS mener at ved flom- og skredfarevurderinger kan det bli bestilt tilleggsutredninger en periode etter at hovedrapporten er ferdigstilt. Tilleggsutredningen kan både resultere i en revisjon av hovedrapporten eller en tilleggsrapport som er mindre detaljert og viser til detaljer i hovedrapporten. Det kan for eksempel inkludere utvidelse av et kartleggingsområde, inkludering av oppdatert kunnskap, eller revisjon av teksten til oppdraget. Det er uklart om eventuelle revisjoner og tilleggsrapporter skal rapporteres inn, spesielt i de tilfeller der hovedrapportene ble ferdigstilt før innmeldingsplikten ble iverksatt.

3.4.6 Behov for overgangsordning

Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF) bemerker at ordningen ikke bør iverksettes før departementet har verifisert at de vanlig brukte programmer i bransjen kan produsere de filtypene som ønskes brukt. *Multiconsult AS* mener at det er behov for en lengre overgangsordning.

3.4.7 Sertifiseringsordning

Multiconsult AS mener det bør utredes om det skal etableres en sertifiseringsordning for utførelse av geotekniske grunnundersøkelser og for naturfareutredningene. *Multiconsult* anbefaler i så fall at krav til kompetanse eller sertifisering stilles til firmaer og ikke enkeltpersoner, gjennom for eksempel lovregulerte yrker. *Nes kommune* og *Romerike Grunnboring* har synspunkter i samme retning. Det vises til at det er selskaper som ikke holder mål, og ikke blir kontrollert.

3.4.8 Virkning for aktører og utbyggere

Norconsult AS sitt fagnettverk for geoteknikk mener det er problematisk at konsulentrapporter skal avgis gratis til innmeldingsordningen, og

anbefaler at det vurderes innført offentlige støtteordninger for utførelse av grunnundersøkelser og utredning av naturfare, for på denne måten å bidra til å øke verdiskapingen i samfunnet. Det pekes på at selve innmeldingsordningen i seg selv vil føre til økte kostnader for prosjekteier. En del prosjekteiere vil sannsynligvis ønske å ivareta egne interesser gjennom å beskytte resultatet av de vurderingene de innhenter mot negativ oppmerksomhet, for eksempel der resultater eller delresultater går i disfavør av grunneiers planer. En konsekvens av dette kan bli at det påbegynnes et større antall naturfareutredninger som ikke fullføres. Det reises videre spørsmål om hvordan oppfølging av eventuelle utenlandske prosjekteiere og utførende selskap skal foregå, fordi det kan bli større bruk av utenlandske selskap i tilfeller der man ønsker å unngå innmeldingsordningen. *Samskipnadsrådet* mener at konsekvensene av forslaget for utbyggere bør undersøkes i større grad enn det som kommer frem i høringsnotatet.

Rambøll Norge AS er generelt positive til å øke tilgjengeligheten av data fra grunnundersøkelser, men mener forslaget ikke tar tilstrekkelig hensyn til privat eiendomsrett, samt opphavsrett til utarbeidet materiale. Grunnundersøkelser og vurderinger har en betydelig kostnad og verdi for en privat utbygger og det synes ikke å være grunnlag for at dette skal måtte overleveres kostnadsfritt til en annen utbygger. Selskapet mener at det at dataene har en samfunnsnytte ikke kan begrunne at dataene må være gratis. *Rambøll* foreslår alternativt at det skal være pliktig å dele grunnleggende informasjon om undersøkelsen, stedfeste hvor det er utført undersøkelser (hver enkelt undersøkelse eller boring koordinatfestet for visning i kart), hvilken type undersøkelse eller boring som er utført, hvor dypt det eventuelt er boret eller undersøkt, om det er påvist kvikkleire (sprøbruddmateriale etter NVEs veileder), hvem som har utført undersøkelsen og rapportnummer. Alle bakenforliggende data bør i utgangspunktet overføres til registeret for blant annet å være tilgjengelige i en nødsituasjon, men holdes skjult for de som ikke har nødvendige rettigheter.

Romerike grunnboring mener lovforslaget bærer preg av å være skrevet av fagmiljøene som utfører store prosjekter, men i mindre grad hensyntar den delen av markedet som går utenom de store konsultentselskapene som arbeider med mindre utbygginger, eneboliger o.l. Ordningen vil føre til at det generelt utarbeides separate data eller undersøkelsesrapporter og vurderingsrapporter. Særlig for små prosjekter vil plikten

medføre en økt kostnad for kunden som følge av økt omfang av rapportering. Selskapet mener beskrivelsen i høringsnotatet om konkurransefortrinn i markedet er feil når det står at plikten vil være en ulempe for de store etablerte selskapene, men en fordel for de små fordi de store opererer i et helt annet marked og i andre områder enn de små. Selskapet mener ordningen vil gi motsatt effekt, dvs. at det vil være en større ulempe for de små selskapene enn for de store. Forslaget fører til en urettferdig kostnadsdeling mellom naboer når det åpnes for at en kan bruke naboens rapport i eget prosjekt. *Vestland fylkeskommune* har synspunkter i samme retning.

Regelrådet har forståelse for at det kan være vanskelig å beregne nytten av lovforslaget, men departementet kan i større grad beskrive nytteeffekten for de ulike gruppene, for eksempel for staten eller samfunnet, konsulentene og næringslivet som bestiller. Departementet blir oppfordret til å ha tett dialog med næringslivet for å få på plass en brukervennlig og effektiv løsning for alle parter. *Norske Boligbyggelags Landsforbund (NBBL)* deler de bekymringer som *Regelrådet* gir uttrykk for i sitt høringssvar.

Rådgivende Ingeniørers forening (RIF) mener det bør være en nedre terskel for hvor små oppdrag som må meldes inn for at rapporteringskostnadene ikke skal bli uforholdsmessig store i forhold til oppdraget størrelse for øvrig.

3.4.9 Konsekvenser ved tilgjengeliggjøring

Advokatforeningen mener departementet må være særlig oppmerksom på faren for feiltolkning og faktiske feil i rapportene som deles med offentligheten, og tydeliggjøre at det ikke er lagt inn kvalitetskontroll ved innrapporteringen. Det bør også gjøres klart at en rapport utformet til et formål, ikke uten videre har overføringsverdi til et annet. *Bane NOR og Bane NOR eiendom, kommunegeologen for Kvam, Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF), Ullensvang, Bjørnafjorden, Kvinnherad, Nes, Samnanger og Ulvik kommuner* har synspunkter i samme retning. *Rambøll Norge AS* mener det må komme klart frem at de som melder inn data ikke er ansvarlige for eventuelle feil i datagrunnlaget eller om data unntatt offentlighet ligger tilgjengelig. Selskapet mener en må påregne mye frykt blant innbyggerne når rapporter om kvikkleire ligger offentlig tilgjengelig. Det anføres også at det blir enklere å utløse skred gjennom terrorhandling når rapporter blir offentlig tilgjengelige. *Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF)* mener brukere av rapportene i innmeldingsløsningen

selv må være ansvarlig for viderebruken. Det påpekes at rådgiver i enkelte tilfeller vil kunne bli ansvarlig overfor sin kunde ved feil i materialet og at dette er regulert i de ulike standardiserte bransjekontraktene fra Standard Norge. *RIF* mener at brukerens eget ansvar er av så stor betydning at en ansvarsfraskrivelse må fremgå direkte i regelverket, og ikke bare skal overlates til en regulering i avtalen for bruken av databaser eller oversikter. Det må uttrykkelig fremgå at både lisensgiver, bestiller av materialet og rådgiver som har utarbeidet materialet, fraskriver seg ansvaret, og at krav ikke kan fremmes mot noen av disse.

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening har gjennom medlemsundersøkelser blant ansatte i kommunene funnet at oppgaver innen plan og miljø ikke blir utført på grunn av mangel på kompetanse. Det vises til at geoteknikk er et komplisert fagområde som kombinerer teoretisk fagkunnskap med empiriske undersøkelser. Feilaktig bruk av fagrapporter kan få alvorlige konsekvenser. *Tekna* mener det er viktig at kommunene ansetter tilstrekkelig kompetanse og tar ansvar for å etablere gode kompetansemiljøer slik at kunnskapen i rapportene som nå blir pliktig å melde inn, kommer til god nytte.

Skred AS savner en grundigere redegjørelse for ulempene det kan medføre for oppdragsgivere at naturfareutredninger blir offentliggjort, og viser til at det i høringen primært er ulempene for rådgiver som er kommentert. Selv om det totalt sett vil være gunstig for samfunnet at utredninger offentliggjøres, vil det for enkelte oppdragsgivere kunne oppstå situasjoner som oppleves som urettmessig ulempe. Det vil også kunne føre til situasjoner hvor flere ulike oppdragsgivere i et område har behov for en naturfareutredning, men hvor de «venter hverandre ut», og hvor utredning dermed ikke skjer.

3.4.10 Bruk av administrative reaksjoner, herunder overtredelsesgebyr

Asker kommune mener det er viktig å etablere gode rutiner for oppfølging av sanksjonering i forkant av implementering av ordningen. Dette er fordi det er fort gjort å bli sittende med en lang restanseliste med saker som skal følges opp dersom man ikke er klar over rutinene for oppfølging i forkant.

Multikonsult AS har i høringen hatt synspunkter på overtredelsesgebyrets størrelse. Det stilles spørsmål ved om det er hensiktsmessig å definere et statisk beløp i forskriften.

3.4.11 Rettighetsspørsmål

Digitaliseringsdirektoratet (Digdir) anbefaler at departementet vurderer kriteriene i åndsverkloven nærmere, herunder tretrinnssteden, samt anvendelsen av Norsk lisens for offentlig data (NLOD). *Rambøll* har synspunkter i samme ret-

ning. Direktoratet mener at proporsjonalitetsvurderingen i tretrinnssteden ikke er innfridd og at departementet bør vurdere å bruke Creative Commons-lisens. *Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF)* mener det bør komme frem at tredjepersoners bruk av materialet kun innebærer en bruksrett og ikke eiendomsrett.

4 Departementets vurderinger mv.

4.1 Departementets vurdering av høringsinnspillene

Mange av høringsuttalelsene angår detaljer som skal reguleres i forskriften og vil bli vurdert i sammenheng med fastsettingen av denne. I utgangspunktet vil det derfor bare være innspill som har betydning for lovforslaget, som vil bli drøftet i det følgende. Samtidig legges det vekt på å omtale viktige spørsmål som belyser helheten, selv om det også omfatter forhold som senere skal reguleres nærmere i forskriften.

Flere høringsinstanser reiser spørsmål om *innmeldingspliktens rekkevidde* og hvilken informasjon som er omfattet. Det har kommet innspill i høringen om at *andre typer undersøkelser og utredninger* enn geotekniske grunnundersøkelser og naturfareutredninger om flom og skred bør være innmeldingspliktige, blant annet overvann, grunnundersøkelser i petroleumssektoren, arkeologiske undersøkelser med bruk av georadar, berggrunnsundersøkelser, undersøkelser av mineraler, hydrogeologiske undersøkelser og miljøundersøkelser for eksempel etter forurensningslovgivningen. Noen peker på at begrunnelsen for å unnta *geofysikkdata* fra innmeldingsplikten er utilstrekkelig og ønsker at geofysikkdata skal inkluderes snarest mulig. Departementet vil påpeke at ordlyden i lovteksten ikke er til hinder for at geofysikkdata og andre typer undersøkelser og utredninger etter hvert kan være innmeldingspliktig etter forskriften. Dersom det etter hvert blir behov for å gjøre utvidelser av innmeldingsplikten i forskrift, vil dette i tilfelle bli gjennomført etter en alminnelig høring. I lovforslaget gis det også hjemmel for i forskrift å avgrense omfanget av innmeldingsplikten, herunder adgang til å gjøre *unntak fra innmeldingsplikten*.

Enkelte høringsinstanser stiller spørsmål ved om *naturfareutredninger som ikke avdekker fare* også er innmeldingspliktig. Det er departementets syn at synliggjøring av områder som er vurdert og hvor det ikke er avdekket fare, i seg selv kan ha en positiv effekt for samfunnet og særlig for beboerne innenfor det aktuelle området. En eventuell vurdering av et område som ikke viser

fare, vil til enhver tid være basert på dagjeldende faglige vurderinger. Departementet mener at også utredninger som avkrefter naturfare i utgangspunktet bør være omfattet av lovens innmeldingsplikt, men dette kan vurderes nærmere i forskriftsarbeidet.

Det har kommet kommentarer og anmodning om klargjøring av hva som er *tidspunktet for pliktig innlevering* av rapporter. Departementet viderefører forslaget i høringsnotatet om en frist på tre måneder. Nærmere klargjøring av hvordan fristen skal beregnes, vil skje i forskrift.

Det er fremmet forslag i høringen om å innføre krav om *markering av «bestilt område»*, dvs. at det ved oppstart av et undersøkelsesarbeid skal meldes inn til ordningen. Departementet mener det vil bli en god del ekstra administrasjon knyttet til en slik løsning som det ikke er sikkert vil stå i forhold til fordelene. Registeret vil etter hvert kunne inneholde mye data som er helt uten verdi. Det er etter departementets syn bedre at konsulenten eller rådgiveren sender en kvittering til oppdragsgiver på at data er innsendt, og at oppdragsgiver eventuelt sjekker i NADAG at prosjektet ligger inne på en slik måte som er avtalt.

Flere aktører i markedet mener det må være tiltakshaver, og ikke konsulenten slik forslaget legger opp til, som skal ha *ansvaret for å melde inn rapporter og utredninger*. Departementet presiserer at noe av grunnen til at innmeldingsplikten er lagt til den som har gjennomført undersøkelsene og utarbeidet innholdet i rapporten, er at det kan være behov for programvare eller spesielle kvalifikasjoner for å overholde plikten. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at plikten skal ligge til den som har gjennomført grunnundersøkelsen eller naturfareutredningen.

Noen høringsinstanser tar opp spørsmål knyttet til *taushetsbelagt informasjon*. Disse innspillene er nærmere omtalt og vurdert av departementet i punkt 4.4.

Justis- og beredskapsdepartementet, Sysselmesteren på Svalbard og Longyearbyen lokalstyre tar opp spørsmålet om *innmeldingspliktens geografiske virkeområde*. I gjeldende plan- og bygningslov er det i § 1-2 fjerde ledd fastsatt at

Kongen kan bestemme at loven helt eller delvis skal gjelde for Svalbard. Denne bestemmelsen er imidlertid ikke benyttet. Utredning av naturfare og grunnundersøkelser på Svalbard gjennomføres i dag i stor grad av det offentlige i forbindelse med ulike sikringsprosjekter. Disse utredningene blir allerede offentliggjort. Departementet finner ikke grunnlag for å utvide lovbestemmelsens virkeområde utover det som allerede følger av plan- og bygningsloven. En eventuell utvidelse av plan- og bygningslovens bestemmelser til også å gjelde for Svalbard bør vurderes mer helhetlig, det vil si i sammenheng med andre endringer som gjelder plan- og bygningsloven.

En rekke høringsinstanser tar opp spørsmål knyttet til *tekniske forhold ved innmeldingsløsningene* hos NGU og NVE. Departementet legger opp til at registermyndigheten skal ha effektive og brukervennlige løsninger. Dette er også grunnen til at enkelte naturfarer og enkelte grunnundersøkelser ikke er foreslått omfattet av forskriften i første omgang. Tekniske krav til innmeldingstjenesten vil bli nærmere gjennomgått i forskriftsarbeidet.

En rekke instanser mener det vil være *behov for god veiledning*, med eksemplifisering av hvordan reglene skal følges. I etterkant av forskriftsarbeidet vil departementet vurdere behovet for nærmere retningslinjer eller veiledning til innmeldingsplikten.

Det er i høringen reist spørsmål om *behovet for overgangsordninger*. Departementet ser ikke et behov for en omfattende overgangsordning siden de fleste konsultentselskapene vil ha tilgang og kompetanse til å melde inn utredningene så snart lovendringen trer i kraft. Av hensyn til konsulentene som skal prise, utføre og fakturere arbeidene med innmeldingen, kan det etter departementets oppfatning likevel være behov for en viss overgangstid. Departementet er av den oppfatning at dette kan gjenspeiles i ikrafttredelsestidspunktet slik at konsulentene vil ha mulighet for å kunne prise inn arbeidet i kontrakten. Valg av tidspunkt for ikrafttreden vil bli avgjort på et senere tidspunkt når forutsetningene for ikrafttredelse er kjent og på plass. Det er klart at ordningen ikke vil få tilbakevirkende kraft, men innmeldingsløsningene kan benyttes for å melde inn eldre utredninger på frivillig grunnlag.

Enkelte høringsinstanser har gitt uttrykk for at det er behov for en *sertifiseringsordning for grunnundersøkelser og naturfareutredninger*. Forslaget legger ikke opp til at det skal stilles kompetansekrav til den som har utført utredningene. For at det skal kunne stilles rettslig bindende krav til

kompetanse og dokumentasjon til hvem som kan utføre grunnundersøkelser og naturfareutredninger og til dens innhold, er det behov for særskilt hjemmel i lov. Departementet legger ikke opp til å ta initiativ til å etablere en sertifiseringsordning.

Enkelte av aktørene i markedet som har gitt høringssvar, gir uttrykk for at *ordningen synes å bli for omfattende og medføre ulemper for aktørene*. Departementet viser til at tilgang til grunnundersøkelser og naturfareutredninger vil gi en rekke gevinster for samfunnet, herunder næringslivet, sivilsamfunnet og offentlig sektor. Den foreslåtte innmeldingsplikten vil gi gevinster knyttet til bedre kunnskapsgrunnlag og økt sikkerhet, økt effektivitet, bedre prioritering av ressurser for kartlegging og sikring, kostnadsbesparelser og bedre beredskap og krisehåndtering. Det som ble foreslått meldt inn i høringen er nøye vurdert ut ifra et nødvendighetsbehov for å få et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag som kan bidra til økt sikkerhet. Et godt kunnskapsgrunnlag er grunnlaget for hvordan det offentlig skal arbeide effektivt og hensiktsmessig gjennom prioriteringer i forbindelse med kartlegging og sikring av utsatte områder. Alle involverte parter vil kunne dra fordel av kunnskapsgrunnlaget som dannes. Konsulentene vil ha utbytte av andre aktørers arbeid, noe som reduserer behovet for dobbeltbehandling av samme område. Departementet mener at ordningen samlet sett vil oppveie de ulemper som aktørene møter. Departementet viderefører forslaget i høringsnotatet på dette punkt.

Det er også reist innvendinger i høringen om at den foreslåtte ordningen vil føre til at grunneiere blir *«gratispassasjerer»*, ved at for eksempel en nabo kan bruke rapporter som andre grunneiere i samme område har betalt store summer for. Departementet antar at omfanget av slike gratispassasjerer ikke blir stort. Uansett vil en samfunnsøkonomisk gunstig sideeffekt av forslaget være at det ikke blir gjennomført overlappende grunnundersøkelser eller naturfareutredninger for samme område.

Det er kommet synspunkter i høringen om at *undersøkelser i tiltakshavers disfavør* på ulike måter kan bli utelatt fra registrering. Det kan for eksempel være at en oppdragsgiver kan ha en interesse i å beskytte resultater mot negativ oppmerksomhet, ikke minst av økonomiske grunner, for eksempel fordi en tror det kan bli vanskelig å selge boliger i området. Dette kan resultere i at et større antall naturfareutredninger påbegynnes, men ikke ferdigstilles. Det er departementets

vurdering at de fleste naturfareutredninger og grunnundersøkelser påbegynnes som følge av et offentligrettslig krav. Der en utbygger ønsker å oppføre nye bygninger innenfor hensynssoner for naturfare, vil det være en forutsetning for plan- og byggeprosessen at utredningene ferdigstilles. Departementet ser det slik at oppdragsgiver sjeldent vil være tjent med å stoppe ferdigstillelse av utredninger som utføres i forbindelse med sine utbyggingsplaner. Tidspunktet for innmeldingsplikt vil bli nærmere regulert i forskrift.

Fra aktørhold er det reist spørsmål om hvordan det forholder seg med *utenlandske foretak* som ønsker å drive næringsvirksomhet i Norge, enten det er for enkeltstående oppdrag eller på mer permanent basis. Det er klart at slike virksomheter må ha et norsk organisasjonsnummer. For å få et norsk organisasjonsnummer må foretaket etablere en avdeling av det utenlandske foretaket i Norge, eller etablere et eget norsk foretak. Videre er foretaket bundet av de reglene som gjelder i landet foretaket opererer. Det vil være mulig å følge opp overtredelser gjort av utenlandske foretak etter regelverket. Det vil kunne ilegges administrative reaksjoner på lik linje med norske foretak når det er registrert i Norge. Departementet ser ikke at forslaget skal bidra til en økt bruk av utenlandske foretak for å unngå innmeldingsplikten og oppfølging av denne.

Det er i høringsinnspillene vist til at rapportering til registrene kan føre til at *kostnadene ikke står i rimelig i forhold til grunnundersøkelsens omfang*. Departementet vil i forbindelse med forskriftsarbeidet vurdere om det skal tas hensyn til dette ved at det fastsettes en *nedre terskel for innrapportering* av små grunnundersøkelsesoppdrag for at den administrative kostnaden for utbygger eller tomteeier ikke skal bli uforholdsmessig stor. Dette skal i tilfelle kun være en sikkerhetsløsning for å forhindre åpenbart uforholdsmessige kostnader. Departementet forutsetter at en slik bestemmelse i tilfelle bare skal anvendes i unntakstilfeller og etter uttrykkelig samtykke fra registermyndigheten i det enkelte tilfelle.

Noen høringsinstanser ønsker at det *etableres insentiv- eller støtteordninger* for å få samlet inn data som er blitt etablert før ordningen trer i kraft (eksisterende rapporter). Departementet er enig i at undersøkelser og utredninger som er utført i nyere tid, men før lovendringen, vil kunne ha stor samfunnsnytte om de blir samlet inn. En slik insentivordning for innmelding vil bli vurdert på et senere tidspunkt, i samråd med bransjeorganisasjonene som representerer aktørene som utarbeider rapporter og utredninger.

Departementet ser grunn til å knytte noen kommentarer til innspill som berører *konsekvenser av tilgjengeliggjøring*. Det er departementets vurdering at samfunnsnytteten ved en tilgjengeliggjøring er langt større enn risikoen for eventuell skadelig utnyttelse av informasjonen, for eksempel til terrorangrep. Naturfareutredninger og grunnundersøkelser som NVE eller NGU får utarbeidet eller tilsendt blir i dag offentliggjort. Lovforslaget endrer ikke på dette, men omfanget av informasjon som blir offentlig blir større. En konsekvens ved tilgjengeliggjøring av alle innmeldte naturfareutredninger og grunnundersøkelser, er at informasjonen ligger tilgjengelig for alle, uavhengig av fagkunnskaper. Det er reist bekymringer knyttet til om dette kan medføre negative konsekvenser ved at byggherrer og andre konsulenter uten geofaglig kompetanse kan benytte rapportene. Departementets grunnsyn er at tilstedeværelse av informasjon er bedre enn ingen informasjon. Det vil alltid være en risiko ved tilgjengeliggjøring av innmeldte grunnundersøkelser og naturfareutredninger at dataene eller vurderingene inneholder feil eller blir feiltolket. En rapport utformet for et formål trenger ikke ha overføringsverdi. Det må derfor gjøres en faglig vurdering av egnetheten for viderebruk. Ved vurderingen må en ta hensyn til kvalitet, alder, formål og begrensninger i slike utredninger når disse skal viderebrukes. Nye brukere må gjøre egne faglige vurderinger, sørge for å oppdatere gammel informasjon, og eventuelt innhente nye supplerende vurderinger der det er nødvendig. Konsulenten for tidligere utredninger i et område er ikke ansvarlig for andres senere feilaktige bruk av utredningene. Det er departementets vurdering at faren for, og konsekvensen av, feil bruk av offentliggjorte rapporter og utredninger er mindre enn gevinsten ved å gjøre dem tilgjengelige. Byggherrer kan ikke gjennomføre tiltak etter plan- og bygningsloven på bakgrunn av offentliggjorte utredninger. Dersom et tiltak er i et naturfareområde, må tiltaket behandles av kommunen. Dette medfører at kommunen kan ta stilling til om det er behov for en ny vurdering eller om eksisterende kunnskapsgrunnlag er tilstrekkelig.

Når det gjelder *rettigheter til data og rapporter*, er det ulik praksis i bransjen. Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF) har blant annet anført at tredjepersoners bruk av materialet kun innebærer en bruksrett og ikke eiendomsrett. RIF viser til at dette også fremgår av standardkontraktene som brukes i byggebransjen. Partene i NADAG-samarbeidet har utarbeidet en standardkontrakt som

gir oppdragsgiver eiendomsrett og opphavsrett til rapportene, og den innleide konsulenten en plikt til å avlevere data til NADAG. Departementet viser til at der tredjeperson benytter seg av informasjon som ligger offentlig tilgjengelig, vil problemstillingen ikke være regulert av avtaleforholdet mellom bestiller og utførende eller konsulenten. Det tas ikke sikte på å gripe inn i bransjens standardkontrakter om rettighetsforhold.

Når det gjelder *ansvar for feil i innmeldt materiale* som brukes av andre enn kontraktspartene, kan det også være behov for nærmere regulering. Departementet forutsetter at den som viderebruker data og rapporter gjør dette med grunnlag i egne faglig forsvarlige vurderinger. Behovet for nærmere bestemmelser om ansvar knyttet til viderebruk av rapporter og data vil bli vurdert i forskriftsarbeidet. Dette gjelder klargjøring av viderebrukers eget ansvar og begrensinger i adgangen til å rette krav for feil i materialet mot dem som har fremstilt data eller utarbeidet rapporter, eller som er pålagt å sende inn informasjon.

I høringen fremkommer kommentarer som gjelder *rutiner for bruk av sanksjoner*. Som utgangspunkt har forvaltningsloven felles regler for alle slags enkeltavgjørelser i kraft av offentlig myndighet som berører den enkeltes rettsstilling. Departementet legger til grunn at registerfører følger de saksbehandlingsregler som gjelder for bruk av sanksjoner, som blant annet innebærer å følge reglene i ny § 2-4 i plan- og bygningsloven med tilhørende forskrift, forvaltningslovens regler og prinsippene for god forvaltningsskikk. Vedtak som innebærer bruk av sanksjoner, er enkeltvedtak som kan påklages av den som sanksjonen rammer. Registerfører må selv vurdere behovet for rutinebeskrivelser.

Enkelte aktører har i høringen hatt synspunkter på *overtredelsesgebyrets størrelse*. Departementet vil i forbindelse med forskriftsarbeidet nærmere vurdere hvordan ileggelse av overtredelsesgebyr skal reguleres. Den øvre grensen for størrelsen på overtredelsesgebyret ved individuelle avgjørelser vil bli fastsatt i forskrift i tråd med forvaltningsloven § 44. Det vises for øvrig til vurderingene i punkt 4.2.

Flere høringsinstanser har hatt synspunkter på lovforslaget i forholdet til *åndsverkloven*. Om rapporter fra grunnundersøkelser og naturfareutredninger er vernet som åndsverk eller database er etter departementets vurdering ikke avgjørende for utforming av forslaget i åndsverkloven § 33. Forslaget i § 33 går bare ut på at ånds-

verkloven ikke skal være til hinder for at verk tilgjengeliggjøres og brukes i henhold til § 2-4 i plan- og bygningsloven. Åndsverkloven § 33 gjelder tilsvarende for databaser, jf. åndsverkloven § 24 femte ledd. Det vises for øvrig til vurderingene i punkt 4.3.

Kartverket har i høringen foreslått følgende formulering i § 2-4 knyttet til krav til publisering på internett: *«Opplysninger som er meldt inn skal gjøres tilgjengelig på internettetsiden til registermyndigheten og som digitale strømmetjenester (API) i henhold til geodataloven»*. I høringsforslaget til ny § 2-4 tredje ledd ble krav til formidlingsform angitt slik: *«opplysninger som er meldt inn skal gjøres tilgjengelig på internettetsiden til registermyndigheten»*. I høringen er det også kommet inn forslag om bruk av begrepet *«nettportal»* eller *«nettsted»* i stedet for *«internettetsiden»*. Plan- og bygningsloven har i dag flere steder anvisning på at informasjon skal gjøres tilgjengelig på internett, og begrepet *«gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier»* eller bare *«elektroniske medier»* blir brukt i de fleste tilfeller. En ytterligere variant står i § 11-13 om utarbeiding av planprogram, hvor det i første ledd fremgår at informasjonen skal *«gjøres elektronisk tilgjengelig på nett»*. Departementet mener at formuleringen som er valgt i § 11-13 første ledd (*gjøres elektronisk tilgjengelig på nett*), er den mest dekkende formuleringen for det som er formålet med kravet til informasjonsformidling. Begrepet dekker også de situasjoner der utvekslingen skal skje ved bruk av API som en digital strømmetjeneste. Departementet mener videre at det er uheldig at plan- og bygningsloven benytter ulike begreper for det som skal ha samme meningsinnhold, og mener samme begreper bør benyttes alle steder i loven hvor det er henvisning til bruk av internett, dog med den presisering at det skal stå *«på internett»* og ikke bare *«på nett»*. Departementet mener derfor at alle lovbestemmelsene som henviser til *«nettet»* bør ha samme ordlyd og forslår at ordet *«elektronisk på nett»* byttes ut med *«på internett»*. Dette er derfor innarbeidet i lovforslaget, jf. forslag til endringer i §§ 6-3 andre ledd, 8-5 femte ledd første punktum, 11-12 andre ledd andre punktum, 11-14 første ledd første punktum, 11-15 andre ledd første punktum, 12-8 tredje ledd første punktum, 12-9 andre ledd andre punktum, 12-10 første ledd andre punktum og 12-12 femte ledd. Formuleringen foreslås også brukt i ny § 2-4. Formuleringen innbefatter at opplysningene skal gjøres elektronisk lesbare for mennesker på internett, og at de skal være maskinlesbare når det er meningen.

4.2 Bruk av retting, tvangsmulkt og overtredelsesgebyr ved brudd på innmeldingsplikten

For å sikre etterlevelsen av innmeldingsplikten, bør det være en mulighet til å treffe vedtak om bruk av administrative reaksjoner i form av retting, tvangsmulkt og overtredelsesgebyr ved brudd på innmeldingsplikten. Det er derfor tatt inn bestemmelser om dette i forslaget til ny § 2-4 tredje og fjerde ledd. Departementet foreslår at vedtak om overtredelsesgebyr og tvangsmulkt skal følge reglene i forvaltningsloven §§ 44 flg. og 51.

Formålet med overtredelsesgebyr er å forebygge overtredelser ved å påføre den som står for regelbruddet et onde i form av et pengebeløp. Dette står i motsetning til tvangsmulkt, der formålet er å tvinge frem oppfyllelse av en rettslig plikt.

Vedtak om retting, tvangsmulkt og overtredelsesgebyr kan rette seg både mot unnlatelse av å melde inn en grunnundersøkelse eller naturfareutredning, og ved mangelfull innmelding av opplysninger. Vedtaket skal rettes mot den ansvarlige etter loven, det vil si den som har gjennomført en grunnundersøkelse eller naturfareutredning og derfor har plikt til å melde inn. Alle disse typene vedtak, og særlig overtredelsesgebyr, er inngripende, og skal derfor bare anvendes når det er helt nødvendig. Valg av reaksjonsform beror på skjønn. Både vedtak om overtredelsesgebyr og tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.

Det foreslås at den myndigheten som er mottaksapparat for innmeldingsplikten også håndhever ordningen. Det er denne myndigheten som mottar data, rapporter og filer og derfor har best forutsetninger til å vurdere om innmeldingsplikten er overholdt med hensyn til tidspunktet, innholdet i det som meldes inn og den tekniske kvaliteten, samt behovet for å følge opp med administrative reaksjoner.

Varsel om *retting og tvangsmulkt* kan bidra til at den ansvarlige retter forholdet uten at myndigheten trenger å treffe ytterligere vedtak. Det skal settes en rimelig frist for retting i varselet, som ikke bør være kortere enn to ukers varsel.

Størrelsen på tvangsmulkten skal være tilpasset slik at den gir et effektivt, men rimelig press til å etterkomme pålegget om retting. Registermyndigheten har mulighet til å bestemme at vedtaket om tvangsmulkt skal ha en makssum for tvangsmulkten eller om det skal fastsettes et tidspunkt for når mulkten slutter å løpe.

Når registermyndigheten har oppnådd hensikten med pålegget om retting og ilegging av

tvangsmulkt, nemlig at innmelding blir gjennomført, er utgangspunktet at påløpt mulkt likevel skal kreves inn. Registermyndigheten kan imidlertid i særlige tilfeller redusere eller frafalle påløpt mulkt, eksempelvis dersom den ansvarlige i liten grad kan klandres eller at vedkommende ikke kan oppfylle forpliktelsen fullt ut på grunn av økonomiske forhold.

Overtredelsesgebyr innebærer at en person eller et foretak blir pålagt å betale et pengebeløp for å ha brutt plan- og bygningsloven § 2-4 første ledd eller underliggende vedtak. Brudd på forskriften forutsetter at det i forskriften er særskilt bestemt at overtredelse kan medføre overtredelsesgebyr.

For å ilegge overtredelsesgebyr må registermyndigheten finne det bevist at den ansvarlige har brutt § 2-4 første ledd eller underliggende vedtak. Det må også konstateres at vedkommende har utvist skyld enten ved forsett eller uaktsomhet.

Ved vurderingen av om overtredelsesgebyr skal ilegges når de rettslige vilkår er oppfylt og ved fastsettelse av beløpet etter individuell utmåling, skal man i tråd med forvaltningsloven blant annet legge vekt på overtredelsens omfang og virkninger, fordeler som er eller kunne vært oppnådd ved lovbruddet, overtredersens skyld og økonomiske evne.

Utmålingen av overtredelsesgebyret skal skje etter faste satser eller etter individuell vurdering innenfor en øvre ramme.

Nærmere regler om ileggelse og øvre grense for størrelsen på overtredelsesgebyr, samt renter kan fastsettes i forskrift.

4.3 Forholdet til åndsverkloven

4.3.1 Vern av rapporter

Rapporter etter naturfareutredninger og grunnundersøkelser som sendes til det offentlige, vil i mange tilfeller være omfattet av definisjonen av «åndsverk» og dermed beskyttet av opphavsrett, jf. åndsverkloven § 2. Opphavsretten gir den som har skapt et åndsverk en enerett til å råde over verket blant annet gjennom å kopiere verket og tilgjengeliggjøre det for allmennheten. Dersom andre enn opphaveren skal kunne råde over verket, må dette ha grunnlag i lov, avtale eller samtykke fra opphaveren.

Både teksten, bilder, kart og tabeller i rapportene kan i utgangspunktet være vernet. Vernet omfatter derimot ikke rene fakta og er derfor ikke til hinder for tilgjengeliggjøring og videre bruk av faktainnholdet i rapportene. Et eventuelt vern omfatter i utgangspunktet bare hvordan faktainn-

holdet er presentert i rapporter eller elementer fra rapportene.

Rapporter kan også være underlagt det såkalte databaservernet. Dette gir den som har fremstilt en database, hvor innsamling, kontroll eller presentasjon av innholdet innebærer en vesentlig investering, har enerett til å råde over hele eller vesentlige deler av databasens innhold ved uttrekk fra eller gjenbruk av databasen, jf. åndsverkloven § 24 første ledd. Eneretten gjelder tilsvarende ved gjentatt og systematisk uttrekk eller gjenbruk av uvesentlige deler av databasen, dersom dette skader den normale bruken av databasen eller urimelig tilsidesetter fremstillernes legitime interesser, jf. åndsverkloven § 24 andre ledd. Dersom andre enn fremstilleren skal kunne gjøre slik uttrekk eller gjenbruk, må også dette ha grunnlag i lov, avtale eller samtykke fra opphaveren.

Det er ulik praksis i bransjen med hensyn til hvordan oppdragstaker og oppdragsgiver kontraktstester rettighetene til rapporter etter en utredning. Partene i NADAG-samarbeidet har utarbeidet en standardkontrakt som gir oppdragsgiver eiendomsrett og opphavsrett til rapportene, og den innleide konsulenten en plikt til å avlevere data til NADAG. Bransjekontraktene for rådgivningsarbeid eller konsulentoppdrag i BAE-næringen (NS840x serien fra Standard Norge) er utarbeidet av både offentlige og private aktører i samarbeid og har en dominerende posisjon som grunnlag for kontrakter, også for utførelse av grunnundersøkelser og naturfareutredninger.

I det følgende vil begrepet åndsverk i hovedsak benyttes, men med mindre annet fremgår er meningen at omtalen vil gjelde vern etter åndsverkloven i vid forstand, slik at databaser også vil være omfattet.

4.3.2 Åndsverk som ikke har opphavsrettslig vern – § 14

Etter åndsverkloven § 14 er det gitt et unntak fra det opphavsrettslige vernet for visse dokumenter knyttet til offentlig myndighetsutøvelse. Gjennom henvisning fra § 24 femte ledd gjelder tilsvarende for vernet av databaser. Den foreslåtte innmeldingsplikten gjelder alle rapporter, ikke bare rapporter som gjelder offentlig myndighetsutøvelse. Det er følgelig behov for en egen unntaksbestemmelse.

4.3.3 Behov for ytterligere unntak i lov

For at alle rapporter fra naturfareutredninger og geotekniske grunnundersøkelser som meldes inn

skal kunne viderebrukes fritt, uten å være i strid med opphaverens rettigheter, er det behov for en klar regulering av forholdet til åndsverkloven. Forslaget legger opp til et unntak i opphavers enerett ettersom tilgjengeliggjøring og viderebruk er et viktig hensyn bak ordningen. Enhver skal kunne bruke det som meldes inn og ikke kun opplysningene i materialet. For at det skal kunne gjøres avgrensninger i opphavsretten, må avgrensningen være innenfor unntakshjemplene i opphavsrettsdirektivet, samt i tråd med den såkalte «tretrinNSTesten» (se nærmere omtale nedenfor).

Opphavsrettsdirektivet

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/29/EF av 22. mai 2001 om harmonisering av visse sider ved opphavsrett og beslektede rettigheter i informasjonssamfunnet (opphavsrettsdirektivet) setter begrensninger for hva som kan unntas fra vern etter åndsverkloven.

Direktivet gir hjemmel for en rekke nasjonale unntak fra opphavers enerett. Det følger av artikkel 5 (3) bokstav e at medlemsstatene kan fastsette unntak fra eller avgrensninger av de rettigheter som er nevnt i direktivets artikkel 2 eller 3, hvis det er tale om bruk av hensyn til blant annet offentlig sikkerhet.

Tilgjengeliggjøring av kunnskap om naturfare og grunnforhold er viktig for å kunne forebygge og håndtere uønskede naturhendelser. Både grunnundersøkelser og naturfareutredninger inneholder data som gir nødvendig kunnskap for å kunne forebygge naturskade. En avgrensning av opphavsrettens enerett for tilgjengeliggjøring av slike rapporter vurderes å være omfattet av direktivets unntak for bruk av hensyn til offentlig sikkerhet.

TretrinNSTesten

Videre er Norge forpliktet til å holde seg innenfor rammene av «tretrinNSTesten». TretrinNSTesten er blant annet regulert i Bernkonvensjonen og opphavsrettsdirektivet artikkel 5 (5), og danner rammen for konvensjonens- og medlemslandenes adgang til å ha unntak fra opphaverens enerett i nasjonal lovgivning. TretrinNSTesten innebærer at et unntak må oppfylle tre vilkår. For det første må unntaket bare gjelde i spesielle og avgrensede tilfeller, for det andre må unntaket ikke skade den normale utnyttelsen av verket, og for det tredje må unntaket ikke på urimelig måte tilsidesette opphavers legitime interesser.

Den foreslåtte avgrensningen i opphavsretten gjelder kun for rapporter fra naturfareutredninger og grunnundersøkelser og har til hensikt å forebygge naturskade. Avgrensningen gjelder følgelig kun i spesielle og avgrensede tilfeller.

Innmeldingsplikten vil medføre at konsulent-selskapene ikke vil kunne selge samme utredning flere ganger. Det er departementets vurdering at unntaket likevel ikke vil skade opphaverens normale utnyttelse av verket, ettersom konsulentens normale utnyttelse av rapporten knytter seg til konsulentens økonomiske interesse gjennom å påta seg oppdraget i første omgang. En konsulent vil ikke ha noen garantier for å kunne selge rapporten flere ganger. Videre vil markedet regulere seg selv og kunne prise inn et eventuelt tap av mulig gjensalg i oppdragsavtalen. Dette vil gjelde likt for alle oppdragstakere, og endrer ikke den konkurransemessige situasjonen.

Konsulentens legitime interesse ved utarbeidelse av rapporter for naturfareutredninger og grunnundersøkelser er først og fremst den økonomiske interesse. Departementet har etter møte med Rådgivende Ingeniørers Forening og bransjeaktører på saksområdet, fått et klart inntrykk av at videresalg av rapporter ikke har noe stort omfang eller utgjør en inntektskilde av betydning. Det legges derfor til grunn at unntaket fra opphaverens enerett ikke på urimelig måte vil tilside-sette konsulentens legitime interesse.

Unntaket oppfyller etter departementets vurdering alle vilkårene i tretrinnssteden.

Regulering i plan- og bygningsloven

Det er foreslått å ta inn ett eget ledd i forslaget til ny § 2-4 som reguler forholdet til tilgjengeliggjøring og offentlighet.

Departementet foreslår følgende formulering:

«Registermyndigheten skal gjøre innmeldte data og rapporter tilgjengelig på internett, med unntak for opplysninger som etter første ledd første punktum ikke omfattes av meldeplikten. Tilgjengeliggjorte data og rapporter skal vederlagsfritt kunne brukes av enhver.»

Regulering i åndsverkloven

Avgrensninger av opphavsretten er i dag regulert samlet i åndsverkloven kapittel 3. Departementet mener derfor at det er hensiktsmessig at en avgrensning av opphavsretten på grunn av innmeldingsplikten gjøres direkte i åndsverkloven fremfor i plan- og bygningsloven. Det foreslås at

åndsverkloven § 33 får en tilføyelse i andre ledd slik at bestemmelsen skal lyde:

«Loven er heller ikke til hinder for at verk brukes i forbindelse med politiets kriminalitetsbekjempelse, som bevis, eller ved saksbehandling etter patentloven, designloven og varemerkeloven, eller for at verk tilgjengelig-gjøres og brukes i henhold til plan- og bygningsloven § 2-4.»

4.3.4 Forholdet til avtaler og klausuler om bruk

Rapportene fra naturfareutredningene inneholder ofte klausuler om at rapportene ikke kan brukes til annet enn det konkrete oppdraget. En eventuell lovfestet innmeldingsplikt i plan- og bygningsloven § 2-4 vil i tilfelle motstrid med avtaler om bruk gå foran slike klausuler fra det tidspunkt loven trer i kraft.

4.4 Taushetsbelagt informasjon

Høringsforslaget § 2-4 første ledd innebærer at den som sender inn melding om grunnundersøkelser eller naturfareutredninger må foreta en vurdering av om disse inneholder taushetsbelagt informasjon eller informasjon omfattet av regler fastsatt i medhold av offentleglova § 10, og som derfor ikke skal meldes inn. Det kan gis nærmere bestemmelser i forskrift om håndtering av taushetsbelagte opplysninger. Dette gjelder også registermyndighetens kontroll av det som gjøres tilgjengelig på internett.

Noen høringsinstanser tar opp spørsmål knyttet til taushetsbelagt informasjon og mener det bør være registermyndigheten som må være ansvarlig for å utelate taushetsbelagt informasjon.

Grunnundersøkelser og naturfareutredninger vil bare unntaksvis kunne inneholde taushetsbelagte opplysninger. Det vil bero på en konkret vurdering om rapportene inneholder opplysninger som bør sladdes før innmelding og tilgjengeliggjøring. Det kan være vanskelig for det enkelte konsultentselskapet å vurdere hva slags informasjon som er taushetsbelagt og som følgelig bør sladdes før innmelding. Det er derfor departementets vurdering at det vil være et behov for å utarbeide retningslinjer eller veiledning som tydeliggjør hva slags informasjon som ikke skal meldes inn.

Bestemmelser om taushetsplikt i forvaltningsloven, sikkerhetsloven og regler fastsatt i med-

hold av offentleglova § 10, vil begrense hva som kan tilgjengeliggjøres. Registermyndigheten har derfor et ansvar for å kontrollere innholdet før publisering med tanke på om det likevel finnes taushetsbelagt informasjon. Denne kontrollen vil være etterfølgende. Departementet vil i forskriftsarbeidet vurdere om det skal gis nærmere bestemmelser om registermyndighetens kontroll.

Nedenfor gjennomgås noen av lov- og forskriftsbestemmelsene om taushetsplikt som vil begrense innmeldingsplikt og en eventuell tilgjengeliggjøring.

Opplysninger om noens personlige forhold er underlagt taushetsplikt, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1. I offentlegforskrifta § 7 andre ledd er det blant annet bestemt at fødselsnummer, personnummer og opplysninger som nevnt i personvernforordninga artikkel 9 og 10, ikke skal gjøres tilgjengelige på internett. Virksomheten bør gjøre en grundig vurdering opp mot både personopplysningsloven og offentleglova i hvert enkelt tilfelle.

Grunnundersøkelser og naturfareutredninger kan også inneholde *forretningshemmeligheter* som har vern etter forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2 og etter forretningshemmelighetsloven § 2 første ledd. Hensynet bak reglene i forretningshemmelighetsloven er blant annet å verne næringsdrivendes konkurransevne, gi avkastning på investeringer og legge til rette for innovasjon og sunne konkurranseforhold. Forretningshemmelighetsloven fungerer som et supplement eller alternativ til vernet som gis gjennom åndsverkloven.

I sikkerhetsloven kapittel 5, dampsikkerhetsforskriften § 7-8 og kraftberedskapsforskriften § 6-2 er det gitt regler om *skjerming av informasjon* som kan benyttes til å skade infrastruktur eller skjermingsverdige objekter. Dersom grunnundersøkelser og naturfareutredninger inneholder teknisk eller annen informasjon som er taushetsbelagt på slikt grunnlag, skal informasjon ikke meldes inn og heller ikke tilgjengeliggjøres. Eventuelt må informasjonen som er underlagt taushetsplikt, tas ut eller sladdes i dokumentet. Dette beror på en konkret vurdering av informasjon og den aktuelle lov- eller forskriftsbestemmelse.

Det gjennomføres i dag *grunnundersøkelser i sjø* for tiltak i strandsonen og ellers i sjøen. Den foreslåtte innmeldingsplikten vil følge plan- og bygningslovens geografiske virkeområde. Det innebærer at alle grunnundersøkelser i sjøområder ut til en nautisk mil utenfor grunnlinjene, er omfattet av innmeldingsplikten, jf. plan- og bygningsloven § 1-2.

Etter lov 21. juni 2017 nr. 88 om informasjon om bestemt angitte områder, *skjermingsverdige objekter og bunnforhold* § 4 første ledd, er det bestemt at det er forbudt å gjøre opptak av eller på annen måte bruke informasjon om bestemt angitte bunnforhold innenfor territorialfarvannet dersom det i noen grad kan ha skadefølger for rikets selvstendighet og sikkerhet og andre vitale nasjonale sikkerhetsinteresser om informasjonen blir kjent for uvedkommende. Forskrift om opptak og annen bruk av informasjon om bestemt angitte bunnforhold § 4 presiserer at loven omfatter informasjon om bunnforhold fra dypere enn 30 meter, regnet ut fra sjøkart null i norske sjøkart, når informasjonen har høyere oppløsning enn 50 meter ganger 50 meter eller som er tilsvarende presis. Informasjon er *sikkerhetsgradert begrenset* når den har en oppløsning mellom 50 meter ganger 50 meter og 25 meter ganger 25 meter, og er *gradert konfidensielt* når den er 25 meter ganger 25 meter eller høyere. Opptak eller annen bruk av denne informasjonen krever tillatelse fra Forsvaret. Saksbehandlingsregler og nærmere krav til søknaden følger av den forannevnte forskriften. Søknad om tillatelse skal sendes til Kartverket, som behandler søknader på vegne av Forsvaret.

4.5 Alternativer til forslaget om pliktig innmeldingsordning

Frivillig innmelding gir liten og tilfeldig innmelding. En ordning med pliktig innmelding kan imidlertid innrettes på en rekke ulike måter.

Et alternativ til en aktiv innmeldingsplikt der vedkommende må sende inn data av eget initiativ, er *passiv innmeldingsplikt*. Det vil si at vedkommende kun har en plikt til å sende inn data på forespørsel. Sjøkeldirektoratet har for eksempel i sitt regelverk hjemmel til å kreve inn historiske data på forespørsel, jf. ressursforskriften § 25 tredje ledd. En passiv innmeldingsplikt vil kunne føre til at en rekke utredninger og undersøkelser ikke blir fanget opp. Det vil også føre til større administrasjonskostnader. De samfunnsmessige gevinstene av en tilgjengeliggjøring av alle grunnundersøkelser og naturfareutredninger vil derfor ikke oppnås. Det er derfor ikke foreslått noen passiv innmeldingsplikt.

Et mindre omfattende virkemiddel er en *plikt til kun å levere inn metadata*. Det vil si informasjon om at det er gjennomført naturfareutredning eller grunnundersøkelse og hvor dette er utført. Dette vil gi en oversikt over hvem, hva og hvor det er utført utredninger og undersøkelser. En slik

ordning vil imidlertid føre til at informasjon fortsatt ikke vil være tilgjengelig og de samfunnsmessige gevinstene av tilgangen til grunnundersøkelser og naturfareutredninger vil være vanskelig å hente ut. Det kan imidlertid tenkes varianter der en pliktig ordning for metadata suppleres med en frivillig eller passiv ordning for grunnlagsdataene. Dette gir imidlertid en mer begrenset nytteverdi og et slikt forslag blir derfor ikke fremmet i proposisjonen.

4.6 Mindre retting i plan- og bygningsloven § 1-6 første ledd

---

Ved lov 11. mai 2021 nr. 37 ble hovedombygging innført som eget tiltak i plan- og bygningsloven § 20-1 første ledd bokstav n. Ved en inkurie ble det ikke vist til bokstav n i oppregningen i § 1-6 første ledd. Departementet foreslår på denne bakgrunn en retting av bestemmelsen.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser, andre konsekvenser og forholdet til bærekraft

Forslaget innebærer en ny plikt for næringslivet som vil gi økte kostnader. Det er vanskelig å anslå de økte kostnadene hos de ulike konsulent-selskapene og andre som utarbeider rapporter eller yter andre tjenester knyttet til naturfareutredninger og grunnundersøkelser. Hvor mye tid som må settes av til innmelding av rapportene og dataene vil være noe ulikt for de ulike innmeldingsløsningene. Det er derfor viktig å tilrettelegge for en enkel innmeldingsløsning som gjør det mulig for pliktsubjektene å kunne oppfylle plikten effektivt.

Selv om selskapene vil få begrenset sin mulighet til å hemmeligholde utredninger og eventuelt videreselge samme utredning eller undersøkelse flere ganger, vil forslaget også ha positive virkninger for aktørene. Alle som vurderer et oppdrag eller har fått et oppdrag, kan dra nytte av gratis tilgang til eksisterende rapporter. Dette vil gi økt kunnskap og kan redusere dobbeltarbeid.

En tilgjengeliggjøring av grunnundersøkelser og naturfareutredninger kan over tid føre til at de store selskapene mister konkurransefortrinn. De største selskapene, og de som har vært i bransjen lengst, har flest rapporter arkivert internt som de kan dra nytte av i nye oppdrag. Tap av dette konkurransefortrinnet vil kunne oppleves som en ulempe for de store etablerte selskapene, men kan være en fordel for de mindre selskapene. Tapet vil uansett avta etter hvert som rapportene blir eldre og fremstår som mer utdatert.

Etter departementets undersøkelser om gjenbruk av rapporter kan det legges til grunn at inntektene fra slik gjenbruk er relativt små, dvs. noen få tusen kroner per rapport.

Grunneiere, utbyggere og andre oppdragsgivere vil få noe økte kostnader til naturfareutredninger og grunnundersøkelser som følge av at tjenesteleverandørene får en innmeldingsplikt til registermyndighetene. Det er vanskelig å tallfeste disse kostnadene, som også vil variere etter type undersøkelse, metodevalg og annet. Tilleggs-kostnadene antas likevel å utgjøre en svært liten del av et oppdrag. Før innsending må konsulentene i samarbeid med oppdragsgiver gjøre en vurdering av

om rapportene inneholder taushetspliktig informasjon som skal sladdes. Oppdragsgivere vil på den annen side nyte godt av at de kan få gratis tilgang til informasjon som kan være relevant for et utbyggingsprosjekt eller lignende. Dette kan føre til store besparelser.

Forslaget vil innebære en del endringer av mottakssystemene hos NGU og NVE for å kunne tilrettelegge best mulig for innmeldingen. Det er usikkert hvor store kostnader forslaget vil medføre for forvaltningen. Budsjettansvaret for disse virksomhetene ligger under henholdsvis Nærings- og fiskeridepartementet og Energi-departementet.

Innmeldingsplikt vil føre til vesentlig økt bruk av IKT-tjenestene og et krav til mer effektive og robuste løsninger for enklere innmelding. Forslaget antas å ville medføre behov for ytterligere to årsverk (anslått til 2,8 mill. kroner) for å forvalte og drifte løsningene hos NVE. Kostnader til å oppgradere og videreutvikle mottaksløsningene vil påløpe. Dersom dette skal utføres av konsulenter er kostnadene estimert til omtrent 2 mill. kroner. Tilsvarende vil kostnader til infrastruktur (servere, lagring og lisenser) øke avhengig av de datavolumer som samles inn.

Forslaget vil også innebære økt ressursbruk i NVE for mottak, teknisk kvalitetskontroll og tilrettelegging av dataene. Det er usikkert hvor store behov for ytterligere ressurser dette vil medføre. Basert på erfaringer med det som er meldt inn gjennom frivillig innmelding, er det trolig behov for ytterligere to årsverk (2,8 mill. kroner) avhengig av hvilke tekniske løsninger som blir utviklet og hvor mye som blir meldt inn. Merkostnadene ved innføring av ordningen for NVE er estimert til om lag 6 til 8 mill. kroner.

Utvikling av NADAG har siden oppstarten for ti år siden blitt finansiert av et spleiselag mellom samarbeidsetatene. Drift og forvaltning dekkes av NGU gjennom ordinær rammebevilling. Innmeldingsplikten vil føre til vesentlig økt bruk av tjenestene og et krav til mer effektive, robuste og brukervennlige løsninger for enklere innmelding. Det vil også bli en økning i antall brukere som må

følges opp. NADAG geoteknikk og geofysikk (drift, vedlikehold og utvikling) krever i dag to til tre årsverk. Drift og vedlikehold vil trolig øke med to årsverk (2,8 mill. kroner) og 1 mill. kroner ekstra i året til infrastruktur som følge av den foreslåtte innmeldingsplikten. Dette skyldes blant annet økte krav til oppetid eller driftssikkerhet som følge av en økning i antall brukere og økte datamengder.

Videre vil det bli behov for å videreutvikle NADAGs registreringsløsninger. Skal dette utføres av konsulenter er kostnadene estimert til omtrent 6 mill. kroner i investeringer, og 1 mill. kroner ekstra i året til vedlikehold. Ved økt innmelding av data vil lagringskostnader øke fortløpende. Omfanget av dette er vanskelig å estimere på nåværende tidspunkt og vil være avhengig av fremtidige tekniske vurderinger og valg. Forslaget vil også innebære behov for ytterligere 2 årsverk (2,8 mill. kroner) for å motta og gjennomføre den tekniske kvalitetskontrollen av innmeldte data samt tilrettelegge data.

Det anslås at merkostnaden ved ordningen for NGU vil være om lag 13,6 mill. kroner. Det antas at etableringen av ordningen ikke fører til særlige merkostnader for Nærings- og fiskeridepartementet.

Forslaget inneholder bestemmelser om administrative reaksjoner, herunder sanksjoner, og eventuell anvendelse av disse vil medføre noe ressursbruk. Det er vanskelig å anslå hvor mange slike saker det vil kunne være tale om per år, og tallfeste eventuell ressursbruk eller kostnader. Bruk av eventuelle administrative reaksjoner vil kun bli aktuelt der det er kjente brudd på innmeldingsplikten. Det legges til grunn at det ved ileggelse av administrative reaksjoner i disse sakene som regel vil være behov for mindre bruk av ressurser i NGU og NVE, sammenlignet med bruk av disse vedtakstypene på mange andre områder. Når det gjelder bruk av overtredelsesgebyr vil heller ikke vurderingen av skyldspørsmålet i de fleste saker være veldig krevende.

I den grad kommunene, fylkeskommunene og andre myndigheter er oppdragsgivere for undersøkelser som er underlagt innmeldingsplikt, vil de kunne få noe økte kostnader som følge av konsu-

lentenens merarbeid på samme måte som grunneiere, utbyggere og andre oppdragsgivere. Det vises til omtalen av disse foran. Forslaget får ikke andre økonomiske konsekvenser for kommunesektoren, og heller ikke administrative konsekvenser. Kommunene får ingen oppgaver knyttet til innmeldingsordningen, men kan nyttiggjøre seg informasjon på like linje med alle andre. Tilgangen til viktig informasjon om naturfarer vil øke, noe som vil gjøre det enklere å kunne ivareta myndighetenes oppgaver knyttet til samfunnsikkerhet og beredskap. Videre vil tilgangen til informasjon om naturfare og grunnundersøkelser kunne gjøre at behovet for å bestille egne utredninger reduseres. Slik tilgang vil også bidra til at myndighetene fatter hurtigere og riktige beslutninger i en krisesituasjon, og dermed kunne redusere omfanget av akuttiltak ved hendelser. I tillegg vil informasjonen være meget nyttig i forbindelse med utarbeidelse av areal- og reguleringsplaner.

Forslagene i denne lovproposisjonen bygger opp om bærekraftsmål 11 om bærekraftige byer og lokalsamfunn og delmålene 11.1: *Alle skal bo godt og trygt*, 11.2: *Tilgang til trygge og tilgjengelige transportsystem*, og 11.6: *Redusere negativ påvirkning på miljøet fra byer og lokalsamfunn*.

Etter departementets oppfatning er ingen av forslagene i denne lovproposisjonen i strid med, eller vanskeliggjør oppfølging av bærekraftsmålene.

Ansvar for ordningen vil bli lagt til Energi- departementet og Nærings- og fiskeridepartementet som har etatsstyringsansvaret for henholdsvis NVE og NGU. Det vil omfatte ansvar for etablering, forvaltning, drift og finansiering av ordningen. Det vil i den forbindelse også være aktuelt å delegere ansvaret for å gi forskrifter om ordningen til disse departementene. Den nærmere fordelingen av ansvaret mellom de to departementene vil bli fastsatt i forbindelse med et slikt delegasjonsvedtak. Eventuelle merkostnader til ordningen, vil bli dekket innenfor departementenes til enhver tid gjeldende budsjett- rammer.

Kommunal- og distriktsdepartementet skal ha lovansvaret for ny § 2-4 i plan- og bygningsloven.

6 Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget

Endringer i plan- og bygningsloven

Til § 1-6

Det foreslås foretatt en retting i § 1-6 første ledd hvor det ved en inkurie ikke er vist til § 20-1 første ledd bokstav n (hovedombygging) fastsatt ved lov 11. mai 2021 nr. 37. Se også punkt 4.6.

Til § 2-4

Paragrafen er ny og lovfester en plikt til å melde inn grunnundersøkelser og naturfareutredninger.

Det følger av *første ledd* at den som har gjennomført en grunnundersøkelse eller naturfareutredning innen tre måneder skal melde data og rapporter til den myndigheten som fører register over slike data og rapporter (registermyndighet). Det er den som har gjennomført undersøkelsen eller utredningen som har innmeldingsplikten. Plikten gjelder uavhengig av om det er en offentlig myndighet eller private som har bestilt oppdraget. Nærmere bestemmelser om innmeldingsplikten kan gis i forskrift. Informasjon som er taushetsbelagt, herunder undergitt begrensninger etter sikkerhetslovgivningen eller regler gitt i medhold av offentleglova § 10 tredje ledd, skal ikke meldes inn. Slik informasjon bør sladdes før rapporter mv. meldes inn. Se nærmere omtale i punkt 4.4. I de tilfeller der oppdragsgiver har overlatt til en konsulent å utarbeide innholdet, vil det være konsulenten som er ansvarlig for innmeldingen. Det som skal registreres kan være selve rapporten, men også de grunnlagsdata og annet materiale som den inneholder eller viser til. Plikten i loven er gjort generell for alle typer grunnundersøkelser og naturfareutredninger, men avgrenses mot grunnundersøkelser som utføres etter annet lovverk, herunder petroleumsloven, mineralloven og vannressursloven. Det er egne regler om innmelding og tilgjengeliggjøring av slike opplysninger og det er ikke lagt opp til at disse skal være omfattet av innmeldingsplikten i § 2-4. Det er lagt opp til at det skal gis nærmere bestemmelser i forskrift om hva som skal meldes inn.

Det fremgår av *andre ledd* at opplysninger som er meldt inn, skal være offentlig tilgjengelige, med

unntak av taushetsbelagte opplysninger og opplysninger som etter regler fastsatt i medhold av offentleglova § 10 tredje ledd, ikke skal gjøres tilgjengelige på internett. Selv om registermyndigheten formelt sett vil ha ansvar for at slike opplysninger ikke blir tilgjengeliggjort, fremgår av første ledd at slike opplysninger heller ikke skal meldes inn. For at det ikke skal oppstå tvil om det innmeldte skal kunne brukes som forutsatt i forslaget, er det også gitt en regel i åndsverkloven § 33 andre ledd som fastslår at åndsverkloven ikke er til hinder for tilgjengeliggjøring og bruk av det som er meldt inn etter plan- og bygningsloven § 2-4. Det som gjøres tilgjengelig i registeret skal kunne benyttes vederlagsfritt av dem som henter ut opplysningene. Normalt skal informasjonen hentes ut via internett. Dersom noen ønsker det innmeldte utlevert fra registermyndigheten i dokumentform, gjelder offentleglovas bestemmelser om dette på vanlig måte. Oppdragsgiver eller den som har utarbeidet det som er meldt inn, kan ikke begrense adgangen til tilgjengeliggjøring og fri bruk av informasjonen.

Bestemmelsene i *tredje og fjerde ledd* gir registermyndigheten adgang til å anvende administrative reaksjoner i form av vedtak om retting, tvangsmulkt og overtredelsesgebyr. For å treffe slike vedtak må det konstateres et brudd på plan- og bygningsloven § 2-4 første ledd eller underliggende vedtak. Bruken av administrative reaksjoner kan rette seg både mot unnlattelse av å melde inn en grunnundersøkelse eller naturfareutredning, eller mangelfull innmelding av opplysninger. Vedtak om administrative reaksjoner, og særlig overtredelsesgebyr, er inngripende, og skal derfor bare anvendes når det er helt nødvendig. Bruk av administrative reaksjoner skal varsles på forhånd.

Formålet med å ilegge tvangsmulkt, er å tvinge frem oppfyllelse av en rettslig plikt. Varsel om retting og tvangsmulkt kan bidra til at den ansvarlige retter forholdet uten at myndigheten trenger å treffe ytterligere vedtak. Rettes ikke forholdet innen en fastsatt frist, vil det bli fattet vedtak om pålegg om retting og/eller vedtak om tvangsmulkt. Hvis ønskelig kan myndigheten

treffe et vedtak om tvangsmulkt samtidig med vedtak om retting. Vedtak om tvangsmulkt begynner å løpe når fristen for retting er oversittet. Varsel og pålegg om retting og tvangsmulkt skal rettes mot den ansvarlige etter loven, det vil si den som har gjennomført en grunnundersøkelse eller naturfareutredning, og dermed etter første ledd har en innmeldingsplikt.

Størrelsen på tvangsmulkten skal være tilpasset slik at den gir et effektivt, men rimelig press til å etterkomme pålegget om retting. Tvangsmulkten vil gå helt frem til retting er oppfylt, så sant ikke annet er bestemt. Registermyndigheten har mulighet til å fastsette en makssum for tvangsmulkten eller om det skal fastsettes et tidspunkt for når mulkten slutter å løpe.

For tvangsmulkt er det i tredje ledd en henvisning til forvaltningsloven § 51. Av denne bestemmelsen følger det blant annet at forvaltningsorganet i særlige tilfeller kan redusere eller frafalle påløpt mulkt, at mulkten tilfaller statskassen og at forhold knyttet til ileggelsen kan påklages særskilt. Ilagt tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg, jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 første ledd.

Når registermyndigheten har oppnådd hensikten med pålegget om retting og ilegging av tvangsmulkt, nemlig at innmelding blir gjennomført, er utgangspunktet at påløpt mulkt likevel skal kreves inn. Nedsettelse eller ettergivelse av tvangsmulkt kan imidlertid skje «i særlige tilfeller», jf. forvaltningsloven § 51 tredje ledd. Frafallelse av tvangsmulkt kan eksempelvis være aktuelt dersom den ansvarlige ikke i større grad kan klandres, for eksempel på grunn av sykdom, eller at vedkommende ikke kan oppfylle forpliktelsen fullt ut på grunn av økonomiske forhold.

Fjerde ledd innfører hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr til en person eller et foretak som har brutt bestemmelsene om innmeldingsplikt i § 2-4 eller underliggende vedtak. Det følger av bestemmelsen at overtredelsesgebyr for brudd på forskrift bare kan ilegges dersom det i forskriften er særskilt bestemt at overtredelse kan medføre overtredelsesgebyr. For øvrig fremgår at reglene i forvaltningsloven §§ 44 flg. kommer til anvendelse.

Formålet med å ilegge et overtredelsesgebyr er å forebygge overtredelser ved å påføre den som står for regelbruddet et onde i form av å måtte betale et pengebeløp. For å ilegge overtredelsesgebyr må registermyndigheten finne det bevist at den ansvarlige har brutt § 2-4 første ledd eller underliggende vedtak. Vedkommende må ha

utvist skyld enten ved forsett eller uaktsomhet. Det følger av fjerde ledd at det ved vurderingen av om overtredelsesgebyr skal ilegges når de rettslige vilkår er oppfylt og ved fastsettelse av beløpet, skal tas hensyn til de momentene som følger av forvaltningsloven §§ 44 og 46 annet ledd. Utmålingen av overtredelsesgebyr skal i tråd med forvaltningsloven skje etter faste satser eller etter individuell vurdering innenfor en øvre ramme. Ved individuell utmåling skal det blant annet legges særlig vekt på overtredelsens omfang og virkninger, fordeler som er eller kunne vært oppnådd ved lovbruddet, overtredersens skyld og økonomiske evne. Endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 2-4 gir hjemmel for departementet til å fastsette nærmere angitte forskriftsbestemmelser om innmeldingsplikten. Dette vil blant annet omfatte bestemmelser om hva som skal meldes inn, hvem som skal melde inn, beregningen av tidsfristen for innmelding og hvem det skal meldes til (det vil si hvem som er registermyndighet). Vedkommende myndighet vil stille en innmeldingsløsning til disposisjon, og nærmere bestemmelser om denne løsningen gis også i forskrift. Det kan også gis bestemmelser om omfanget av innmeldingsplikten, som også kan endre seg over tid, samt regulering av viderebruk. Det er også hjemmel til å fastsette forskrift om ileggelse og utmåling av overtredelsesgebyr, samt renter ved ileggelse av overtredelsesgebyr.

Til § 6-3 andre ledd, § 8-5 femte ledd første punktum, § 11-12 andre ledd andre punktum, § 11-14 første ledd første punktum, § 11-15 andre ledd første punktum, § 12-8 tredje ledd første punktum, § 12-9 andre ledd andre punktum, § 12-10 første ledd andre punktum og § 12-12 femte ledd

Det foreslås å endre i bestemmelsene slik at formidling av informasjon eller kunngjøringer ikke skal foretas ved bruk av begrepet «elektroniske medier», men «på internett». Siktemålet med endringene er å få en mer presis og lik begrepsbruk i hele loven. Se omtale i siste avsnitt i punkt 4.1.

Endringer i åndsverkloven

Til § 33

Det foreslås en tilføyelse i *andre ledd*, som gjør unntak fra de alminnelige reglene i åndsverkloven om vern av åndsverk. For nærmere omtale av bestemmelsen vises til punkt 4.3.

Endringer i plan- og bygningsloven og åndsverkloven (plikt til innrapportering av grunnundersøkelser og naturfareutredninger til offentlige registre mv.)

Kommunal- og distriktsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i plan- og bygningsloven og åndsverkloven (plikt til innrapportering av grunnundersøkelser og naturfareutredninger til offentlige registre mv.).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i plan- og bygningsloven og åndsverkloven (plikt til innrapportering av grunnundersøkelser og naturfareutredninger til offentlige registre mv.) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i plan- og bygningsloven og åndsverkloven (plikt til innrapportering av grunnundersøkelser og naturfareutredninger til offentlige registre mv.)

I

I lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling gjøres følgende endringer:

§ 1-6 første ledd første punktum skal lyde:
Med tiltak etter loven menes oppføring, riving, endring, herunder fasadeendringer, endret bruk og andre tiltak knyttet til bygninger, konstruksjoner og anlegg, samt terrenginngrep og opprettelse og endring av eiendom, jf. § 20-1 første ledd bokstav a til n.

Ny § 2-4 skal lyde:

§ 2-4. *Plikt til å melde inn data og rapporter om grunnundersøkelser og naturfareutredninger*

Den som har gjennomført en grunnundersøkelse eller naturfareutredning, skal innen tre måneder melde data og rapporter fra undersøkelsen eller utredningen elektronisk til myndigheten som fører register over slike data og rapporter, med unntak av taushetsbelagte opplysninger og opplysninger som etter regler fastsatt i medhold av offentleglova § 10 tredje ledd, ikke skal gjøres tilgjengelige på internett. Departementet kan gi forskrift om innmeldingspliktens omfang, hva meldingen skal inneholde, hvem som skal melde inn, beregningen av tidsfristen for innmelding, hvem som er registermyndighet, adgangen til viderebruk av innmeldte data og rapporter og om tekniske krav til innmeldingstjenesten.

Registermyndigheten skal gjøre innmeldte data og rapporter tilgjengelig på internett, med unntak for opplysninger som etter første ledd første punktum ikke omfattes av meldeplikten. Tilgjengeliggjorte data og rapporter skal vederlagsfritt kunne brukes av enhver.

Dersom innmeldingsplikten etter første ledd ikke etterleves, eller innmeldte data eller rapporter ikke oppfyller kravene fastsatt i eller i medhold av første ledd, kan registermyndigheten treffe vedtak om retting og vedtak om tvangsmulkt etter forvaltningsloven § 51. Tvangsmulkten begynner

å løpe når den fastsatte fristen for retting av forholdet oversittes.

Registermyndigheten kan ilegge overtredelsesgebyr etter forvaltningsloven §§ 44 flg. til den som forsettlig eller uaktsomt unnlater å oppfylle kravene etter første ledd, plikter fastsatt i forskrift gitt i medhold av første ledd dersom det er fastsatt i forskriften at overtredelse kan medføre overtredelsesgebyr, eller et vedtak om retting etter tredje ledd. Et foretak kan ilegges overtredelsesgebyr etter første punktum dersom overtredelsen begås av noen som handler på vegne av foretaket. Et endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg. Departementet kan gi forskrift om ileggelse og utmåling av overtredelsesgebyr og om renter.

§ 6-3 andre ledd skal lyde:

Før vedtak fattes, skal forslag til bestemmelse sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn i de berørte kommuner med seks ukers frist for uttalelse, og gjøres tilgjengelig gjennom minst én avis som er alminnelig lest på stedet, og på *internett*.

§ 11-13 første ledd andre punktum skal lyde:

Forslag til planprogram skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn normalt samtidig med varsel om oppstart og kunngjøring av planarbeidet, og gjøres tilgjengelig på *internett*.

§ 12-9 andre ledd andre punktum skal lyde:

Forslaget skal også gjøres tilgjengelig gjennom minst én avis som er alminnelig lest på stedet, og på *internett*.

I følgende bestemmelser skal «gjennom elektroniske medier» endres til «på internett»:

§ 8-5 femte ledd første punktum, § 11-12 andre ledd andre punktum, § 11-14 første ledd første punktum, § 11-15 andre ledd første punktum, § 12-8 tredje ledd første punktum, § 12-10 første ledd andre punktum og § 12-12 femte ledd.

II

I lov 15. juni 2018 nr. 40 om opphavsrett til åndsverk mv. skal § 33 andre ledd lyde:

Loven er heller ikke til hinder for at verk brukes i forbindelse med politiets kriminalitetsbekjempelse, som bevis, eller ved saksbehandling etter patentloven, designloven og varemerkeloven, *eller for at verk tilgjengeliggjøres og brukes i henhold til plan- og bygningsloven § 2-4.*

III

1. Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer.
  2. Endringene i plan- og bygningsloven § 1-6 første ledd, § 6-3 andre ledd, § 8-5 femte ledd, § 11-12 andre ledd, § 11-13 første ledd, § 11-14 første ledd, § 11-15 andre ledd, § 12-8 tredje ledd, § 12-9 andre ledd, § 12-10 første ledd og § 12-12 femte ledd trer i kraft straks.
  3. Departementet kan gi nærmere overgangsbestemmelser.
-
-

